

JOSEF KAJETÁN TYL

FIDLOVAČKA ANEB ŽÁDNÝ HNĚV A ŽÁDNÁ RVAČKA

OBSAH

OSOBY

OBRAZ PRVNÍ

OBRAZ DRUHÝ

OBRAZ TŘETÍ

OBRAZ ČTVRTÝ

Ediční poznámka

OSOBY

Obraz první

VÁCLAV KROUTIL, pražský měšťan a švec

JENÍK, jeho syn, mlynářský krajánek

Vdova **MASTÍLKOVÁ**, bohatá máselnice

LIDUNKA, její tetinka

ANDREAS JAMMERWEIL, Němec, hospodář u máselnice

KOZELKA, dohazovač

ŠEBELKA, PAVELKA, drvoštěpové

Sbor drvoštěpů. Sbor mlynářských krajánků. Sbor švadlenek.

Děj v Praze na ulici.

Obraz druhý

Vdova **MASTÍLKOVÁ**

LIDUNKA

JENÍK

Panna **CIBULČINI**, bývalá divadelní zpěvačka

Pan **DUDÉC**, pražský švihák

HVĚZDOLESKÝ, literátor, recensent et cetera et cetera

HUBÍNEK, uzenář

Vdova **KLINKÁČKOVÁ**

KOZELKA

ANDREAS JAMMERWEIL

Mamsell **MARGARETE**, Němkyně, hospodyně u Mastílkové

JÍRKA, HONZA, selští pacholíci nedávno ve službě u máselnice

Děj v Praze v obydlí vdovy Mastílkové.

Obraz třetí

Vdova **MASTÍLKOVÁ**

LIDUNKA

Panna **CIBULČINI**

VÁCLAV KROUTIL

JENÍK

Vdova **KLINKÁČKOVÁ**

HVĚZDOLESKÝ

HUBÍNEK

KOZELKA

ANDREAS JAMMERWEIL

Mamsell **MARGARETE**

Pan **DUDÉC**

ŽIVELES, žid

JÍRKA

HONZA

MADLENKA, LÍZINKA, DOROTKA, děvečky

DRÁB

PRVNÍ HOLKA

DRUHÁ HOLKA

Děvečky. Tovaryšové. Žid'ata.

Děj v Bubenči a v Praze na tržišti.

Obraz čtvrtý

KROUTIL

JENÍK

Paní **MASTÍLKOVÁ**

LIDUNKA

Paní **KLINKÁČKOVÁ**

Pan **DUDĚC**

Pan **HUBÍNEK**

KOZELKA

CIBULČINI

HVĚZDOLESKÝ

Starý **MAREŠ**, slepý houslista

BĚTUŠKA, jeho průvodkyně

ŠEBELKA

PAVELKA

ANDREAS

MARGARETE

ŽIVELES

DRÁB

PRVNÍ PÍSNIČKÁŘKA

DRUHÁ PÍSNIČKÁŘKA

Lid městský a vesnický. Řemeslníci. Tanečníci a tanečnice. Oplatkářka. Jablečnice.

Rohlíčkáři. Šumaři. Sklepnice. Kluci. Učedníci.

Děj v Nuslích a v Kravíně u Prahy.

OBRAZ PRVNÍ

Ulice. Po pravé krám paní Mastílkové, po levé ševce Kroutila. Nazad viděti mlíkařku, k nížto po celý první výstup kupující docházejí – jakož i do krámu k máselnici. – Z obou stran, při domech, kupy drvoštěpů sedících po zemi; PAVELKA po pravé, ŠEBELKA po levé. – Jitro.

Výjev první

DRVOŠTĚPOVÉ ostřeji a poklepávají pily. – Později **KOZELKA**.

SBOR DRVOŠTĚPŮ:

Bruste, hoši, bruste pílu,

sekeru si strojte k dílu;

celý den

žerou zuby do polen,

sekera

odpočine zvečera.

Mnoho práce, málo chladu,

mnoho žízně, málo sladu –

bodejž kozel pílu vzal,

pílu, pílu, pílu!

KOZELKA (*přihání se, pod paží a v kapsách maje plno uzlíčků*): A to je hezky – to je česky. Zpěvem boží den přivítejme, zpěvem mu dejme dobrou noc!

ŠEBELKA: Dobrytro, Kozelko!

KOZELKA: Dejž to Panbůh, Šebelko!

PAVELKA: Copak ti tak zrána nohy zapálilo, že jim nedáš pokoje?

KOZELKA: Nejsou boží nástroje? – Jeden leží, druhý běží, jeden spává, druhý vstává! –

A já si toho vážím – ať mne psotník zkroutí jako suchou vobruč, – nevážím-li si toho žejdlík slivovice, že jsem vás tu napad pohromadě.

DRVOŠTĚPOVÉ (*se vzchopí*): Je co na práci?

KOZELKA: Až hanba – píla se vám utrmácí! – Patnáct, hoši! – Hoši, patnáct tvrdých! Dřevo jako síra – štěpina jako štěpina.

DRVOŠTĚPOVÉ: Kde? Kde?

KOZELKA: Zde, zde!

ŠEBELKA: Plácale!

KOZELKA: Švástale! – To je píla, bratře; není? A to jsem já; že nejsem? Chyt' mě za hlavu a pílou mě polechtej na obou kyčlech, není-li na Perštejně patnáct tvrdých.

ŠEBELKA: Tedy pojd'me

PAVELKA: Ouha!! – Nás Kozelka najímal.

ŠEBELKA: Cože, ořízku?

PAVELKA: Že tě oříznu – ani tě vlastní postel nepozná!

KOZELKA: Hoj, hoši, hoj!

ŠEBELKA: I ty vochmatané topůrko – ty bezzubáku – (*Jde naň.*)

DRUZÍ (*za ním*): Zlam ho!

PAVELKA: O jen trkni, sukovitý berane!

DRUZÍ (*po něm*): Potlučte jim zadky!

KOZELKA (*skočí mezi ně, a uzlíky vtěsnav mezi rozkrok, s rukama roztaženýma uprostřed obou sborů státi zůstane*): Zpátky! Čert si vás vem na oprátky! Pozbyli jste rozumu? – Ať mi ruce uschnou jako zimovaná louč, jestli se mi hnete z místa! Pražští drvoštěpové!! – Aj, milí páni, víte-li pak, co to znamená? S pílou a sekerou celý den po ulici! Smím já chodit se zbraní? – A jsem přece člověk, co? – Nejsem ale drvoštěp!

ŠEBELKA: Nelam si hubu, pleticháři! Nešklebil jsi na nás zuby, an jsi řekl, že ti milo, že nás pohromadě nalezáš? – Nešklebil?

KOZELKA: Šklebil, hochu!

PAVELKA: Netočil jsi po nás levým okem, an jsi o patnácti povídal? – Že netočil?

KOZELKA: Točil, hochu!

ŠEBELKA a PAVELKA: Nu tak tedy, pane Kozelko?

KOZELKA: Nechte si ale jen říci, vzácný pane Pavelko, – poslechni mne, kmochu Šebelko! Já vás miluju oba – naše jména jsou jako naštemované varhany: Pavelka, Šebelka, Kozelka! Já vás najímal oba – dokud kůrka na bochánku chrustí, bratr bratra neopustí! Oba musíte do těch patnácti – oba; jinak se po upřímnějších ohlídnu.

ŠEBELKA: Nechej ohlížení, dohazovači! Jestli jsi nás oba najal, oba potáhnem.

KOZELKA: A ramena k přátelskému svazku rozpřáhnem! Tak se mi líbíte, páni drvoštěpové. Pěkně svorně, jednotvorně – to dělá vašim pilám čest. Rozumíte, vašim pilám? Vy ani nevíte, jak vážené zvířata ty vaše pily jsou. O své zuby, proti zubům vašich pil, se vsadím, že to nevíte. Když se tak na ty zubáky dívám, sám bych si přál býti takovým hovádkem; celý den bych měl co pilovat.

Píseň

Za Emauzy na kopečku
vadne jarní růže –
mladá Běta, ubožátko,
starého má muže.
Holeček má bílé vlásy,
žínce pak se chtívá lásky –
o pomoz, hochu můj,
pouta přepiluj.

Na Petříně pod jabloní
stůně mladé ptáče –
pro dukáty vzdal se Jeník
kopuleté Káče;
zlato došlo, baba zbyla,
v lásce baba nestačila –
i čert si babu vzal,
pouta zpiloval!

U Štvanice na topolu
škádlí se dvě kavky –
hošík Němec, holka Češka,
to jsou pěkné vdavky!

Holka zpívá, hošík řádí,
ona lká – on bitvu svádí –
i kozel hocha vem,
pouta zpilujem!

Pod skalinou Vyšehradskou
to jsou pražské města,
a v nich krásný český jazyk,
pěkná všudy cesta;
na to hoch i holka dbejte,
česky mluvte, nehafejte –
pak s pílou z Prahy pryč,
někam za Poříč!

(Hrne se k Mastílkové, potutelně se ale za sborem drvoštěpů ohlíží, dozadu vpravo odcházejícím.)

Výjev druhý

LIDUNKA v klobouce a pláštiku – zezadu, levou stranou.

LIDUNKA: Byla jsem u Boží rodičky – ale ach, ani tam, zdá se, že jsem pomoci nedošla. Chtěla jsem orodovati za Jeníka, ale myšlenky moje točily se jen okolo jeho obrazu a usta mu posílaly tiché pozdravení. – Jedovatá bylina, to zamilování. Zasad' si dost malý kořínek a neměj na zalívání přízeň rodičů, palčivým dechem ti uvadne srdéčko. - Hloupá Praho! Přála bych si, abych tě byla nikdá neviděla. Pro venkovské kvítí nevane tu větříček. *(Obrátí se k protějšímu krámu.)* Milý pane Kroutile, – vám se zajisté tak nestejská po synovi jako mně po Jeníkovi. Ale – kdo to? Probůh –!

Výjev třetí

JENÍK co mlynářský chasník na cestách. LIDUNKA.

LIDUNKA: Svatohorská – spím-li, čili koukám –? Jeníku!

JENÍK (*běží jí v ústřety*): Liduško!

LIDUNKA (*spěchajíc mu v náruč*): Jeníku! – O můj Bože – tys to věru? Kdyby nás byl někdo zahlíd – ach, podívej se, až se mi oči zalily. O můj Jeníku, kdepak jsi se tady vzal?

JENÍK: Ty se tomu divíš –? Tebe to arci za mnou netáhlo – za sprostým, českým hochem, za mlynářským krajánkem –

LIDUNKA: Nedělej mi krivdu, Jeníku! Já bych si byla přála býti tou nejmenší vlnkou naší Vltavy, aby mě donesl proud až ke mlejnu, kde snad můj Jeník na mne vzpomínal.

JENÍK: A jak vzpomínal! S větýrkem jsem si přával, abych uměl lítat, abych k tobě zaletěl, ježtos mi všude scházela.

LIDUNKA: O má dobrá duše!

JENÍK: Máš mě ráda, Liduško?

LIDUNKA: Ty! – Aj hled' me! Já se natoužím, radost mi z očí kouká, an se navrací, – a on tu stojí zamračený jako bubák a ptá se: „Máš mě ráda?“ – Tak jsi se moh před rokem ptát – – nyčko to není hezky.

JENÍK: O, kdybys věděla, jakej kámen mi tvou řečí se srdce spad!

LIDUNKA: Ale na mne upad. Může-li ti moje řeč pomoci, budu mluvit, že s tebe spadne celá skála. Pověz mi ale jen dřív, co ty tvoje mračna znamenají?

JENÍK: Otec mi předešlý tejden psal –

LIDUNKA: – abys přišel domu?

JENÍK: I ba! Abych vzal nohy na ramena, myslil si, až dočtu psaní, a táhnul až tam, kde Labe český břeh líbat přestává.

LIDUNKA: I totě bylo hrozné psaní!

JENÍK: Ba hrozné. – Víš, co je nevěra?

LIDUNKA: Ty!

JENÍK: A co je zoufalství?

LIDUNKA: I ty bohaprázdný člověče!

JENÍK: Hled', když jsi před dvěma lety do Prahy přišla, poznal jsem tě a myslil jsem od té doby, že i život sprostého člověka něco platívá. Znalť jsem mnoho pražských holek, hezkých i bohatých, – srdce ale na tebe čekalo.

LIDUNKA: A moje nikdy nelitovalo, že mne vzala teta do Prahy.

JENÍK: Ach, ta nešťastná teta! Ona jediná ti bránila zadati se člověku, jemužto mravy české milejší jsou nežli způsoby cizozemské. Otec můj se domníval, že se mi láska spláchne, když se na cizí potoky podívám, – museli jsme se rozloučit.

LIDUNKA: Ach, nevzpomínej mi na tu smutnou chvíli!

JENÍK: S nadějí bral jsem se do světa, neboť šli se mnou tvoji slibové. S mukou jsem hodlal v cizině dočkati času, až by se obměkčila mysl tvé tetky. Tu mi ondyno psal otec –

LIDUNKA: I totě bylo zlopověstné psaní!

JENÍK: Bylo, bylo! Teta tvá, psal mi, že pořáde v pošetilostech hlouběji klesá, ty – ach, odpusť, že to opakovati mám –, ty že také ryzí zlato nejsi, že k tobě soustruhovaný panák dobíhá, ba že se i cosi o vdavkách povídá. Liduško! Tys byla proudem, který až dosaváde nesl života mého loď, v tebe jsem skládal naději; jak jsem ale otcovo psaní přečetl – byl jsem si s ním zašel ke splavu – jasná voda se na mne koukala jako tichý hrob –, mně nebylo jinak, než jako bych skočiti musel do hloubky! (*Pláče.*)

LIDUNKA (*slzy přemáhajíc, nutí se k smíchu*): Aj, ty lehkověrný blázínku! Tak jsi se slabě na mou věrnost spoléhal?

JENÍK: O, já bych byl na ní celý náš pražský zámek vystavěl – ale, myslil jsem si, přemluvení, donucení –

LIDUNKA: Upřímná láska se přemluvit nedá, bloudku! K nám se arci omrzelé fintidlo dotírá – já jsem ale už tetě oumysl svůj zjevila. Doufej a setrvej – já se ti neztratím.

Píseň

Vane větřík po lučinách,
kvítka políbá;
a ty naši mladí páni

po hubinkách se jen shání:
české děvče se jim ale
z cesty uhýbá!

České děvče, věrné děvče,
lásku neruší;
ať se blázní za ní fantí,
perou, derou, melou, rantí:
české děvče hochu svému
zadalo duši!

JENÍK: Ach, kdož by nedoufal a nesetrval, když tebe takto poslouchá! O, nespouštěj se mne, Lidunko, kdykoli mě malomyslnost pojme; – srdce moje upřímně to cítí – ale rozum, ach, ty to víš – to je slabé děcko, to potřebuje ruku pomocnou. Podáš mi svou vždycky, Lidunko?

LIDUNKA: Vždycky – navždycky, můj Jeníku!

JENÍK: O, moje nebe na zemi! (*Obejmutí.*)

Výjev čtvrtý

ONDŘEJ vyprovází **KOZELKU** z krámu. **LIDUNKA**. **JENÍK**.

ONDŘEJ (*zahlédnuv Lidunku v náruči Jeníkově, bolestně vzkřikne*): Ha! – O mordiánský!

KOZELKA: Ha –? Co se stalo?

ONDŘEJ: Dorthin schauen Sie, pane KOZELKA, – tamtočky!

KOZELKA: Tamtočky? – Potočky – aj, Bůh se rač na vás dobrým jitem usmáti, slečinko Lidinko, spanilá hubinko, – a z oka vašeho rač na mne blesk milosti padnouti. Je-li to řeč, co?

LIDUNKA: Jako byste komedie psával. Dobré jitro, pane Kozelko! Uvítejte pak také starého známého.

KOZELKA: Je-li možná –? A proč by nebylo, když vám tak dobře ruku dát můžu jako sobě šňupku? – Vítejte nám do Prahy, pane Kroutile! Zkroutil jste si cestu? Jde voda zpáteční?

LIDUNKA (*se zatím přiblížila k Ondřeji*): Neprozradte mne, Ondříšku?

ONDŘEJ (*stoje až dosud na jednom místě*): Ich? O mein gutes Fräulein, wie schlecht kennen Sie den Andreas Jammerweil! Ich ein Verräter! Die Treue kennt keine größere Treue, wenn sie Treue schwört, als meine Treue ist! Ich und die Treue sind zwei Randein einer Naht – zusammengefadelt von der Hand der Liebe!

LIDUNKA: O jestli jste tedy miloval –

ONDŘEJ: Esli –?! Daher schauen Sie, mein Fräulein! Hier ein Knochen – da ein Knochen – lauter Knochen – das ist die Reitschul' meiner Liebe. O ih könnte Ihnen povídačky machen – Sie müßteh sich verplempern, wenn Sie nicht schon im Marast sitzen täteten.

JENÍK: Uhod jste; srdce mě sem táhlo.

KOZELKA: Celé práhlo! – Ale jaký div, že ne? Po ní se to všecko žene! Ale jak, máte naději? Anebo chcete zase mlít naprázdno?

JENÍK: Porad'te mi, Kozelko!

LIDUNKA: Promluvte s paní tetou – ona vás ráda poslouchá.

ONDŘEJ: Ano!

LIDUNKA: Smím se na vás spolehnout?

ONDŘEJ: Ano.

LIDUNKA: Zůstanu vaší dlužnicí.

ONDŘEJ: Ano!

LIDUNKA: A budu-li vám moci posloužit u panny Markytky –

ONDŘEJ: Ano, ano! Bei der panny Markytky! O warum mir diesen Stich ohne Blut? Nicht dieser Tyrannei Bild vor mein Gedächtnis – mir wird übel! – O mor-di-án-ský!

KOZELKA: Nevidáno, – u Mastílkové jsem pečeněj vařenej.

JENÍK: Ach, to vím.

KOZELKA: A s vaším tatíkem –? Toho taky seknu jazykem.

JENÍK: I to vím.

ONDŘEJ: Aber du sollst meine Fürsprache haben, liebegeknacktes Mädchenbild! Du sollst nicht zusammenschrumpfen wie eine saftige Zwetschke! Ich will vor die Tyrannei treten, ihr meine Knochen zeigen und sagen: Jářku – willst du auch so ein Rippenmuster zur Nichte haben? Sie aber wird in ihren tiefsten Gründen eine Erschütterung verspüren und zu mir sagen süßlichen Mundes: „Sie mag ihn haben – er nimm sie hin!“

(Běží k Jeníkovi, vtom se ale Kozelka obrátí po Lidunce, takže oba silně do sebe vrazí a vzkřiknou.)

ONDŘEJ: Ano – o mordiánsky! *(Stále si bolestí tvář ohmatávaje.)* Tentono – sind Sie singerlichen Mutes, Jammergeselle – o verflucht! Sie sollen sie haben!

Mir zwar hat die Lieb‘ keine Kranzel gewindet –
o mordi –! Aber ihr zum Trutz tue ich den Schwur:
Ich will verbinden, was sich Liebendes findet,
und sei’s allen tetičko und strejčku zur Schur!

(Odbíhaje, zase takořka do Kozelky vrazí.) Pryč –! Auf die Seiten – o Schickesal!! *(Velkým krokem do domu.)*

KOZELKA: Aj, ty suchopárný milouši – ty! – div že mi nerozpáral žaludek – co? A jakže to cinkalo? Že vás ubožátka chce ten luňák vzít pod křídla? – Nu, to budou pěkné bydla.

LIDUNKA: Ach, milý pane Kozelko! Láska musí vyhledávati všelijaké pomoci.

KOZELKA: Až si pomůže k nemoci! Inu, pro mne, co? Vyvolte si pana Ondřeje za ochránce – on bude vzdychat, míchat – to já neumím! On je moudrý pan Ondřej, já sprostý Kozelka, že ne?

LIDUNKA: Aj, mně se zdá, že horlíte, pane Kozelko, že jsme se k vám jedinému neutekli?

KOZELKA: Byli byste se třeba lekli – což já můžu, špatná osoba!

JENÍK: Nebud’te bláhový!

KOZELKA: Ne.

JENÍK: Připověděl jste mi, že namluvíte otci –

KOZELKA: – co bude v mé moci!

LIDUNKA: Představte paní tetě moje neštěstí, kdybych se za jiného dostati měla.

KOZELKA: Lítostí byste zarezavěla. – Představím a promluvím, – (*upředu pro sebe*) že na to pamatovat budete! Ten trkavý kostlivec je při nich – já proti nim; – šašky frašky – trochu smíchu není hříchu co? (*Opět k oběma.*) To je levice, že ne? –A to je pravice. Ať dostanu típek jako starý kapoun, nesedí-li tuhle upřímnost a tady poctivost. Ty dvě osobičky se vás ujmou – otce, tetu zajmou – a nepřestanou, až budete svoji, že vás žádný nerozdvojí. (*Zpívaje „Na Bílé hoře sedláček voře“ běží ku Kroutilovi do krámce.*)

(*Lidunka a Jeník si podávají ruce na rozchodnou, vtom je ale vítá –*)

Výjev pátý

Sbor MLYNÁŘSKÝCH KRAJÁNKŮ s oškrtý a sekerami po levé – a SBOR ŠVADLENEK se škatulemi po pravé straně. – LIDUNKA. JENÍK.

SBOR KRAJÁNKŮ:

Aj, hochu, hochu, vítej nám!

SBOR ŠVADLENEK:

Aj, panno, panno, pojd'te k nám!

SBOR KRAJÁNKŮ:

Pod lub zahod' péče –

mel,

dokud voda teče, –

meli, meli, mel!

SBOR ŠVADLENEK:

Čepce, nové krajky

kup –

záhy budou vdavky –

kup si, kup si, kup! –

Výjev šestý

MASTÍLKOVÁ v ranním domácím, ozdobou až poněkud směšném oděvu rychle z domu s **ONDŘEJEM**. – **KROUTIL**, jak u díla sedá, z krámu vyletí; za ním **KOZELKA**. –
PŘEDEŠLÍ.

MASTÍLKOVÁ: Ist die Meklichkait –

KROUTIL (současně): Aby do něho tisíc sídel – (Potkají se uprostřed jeviště – zarazí – a za hodnou chvíli na sebe koukají.)

KROUTIL (spustiv konečně): Dobrytro, – Frantíku!

MASTÍLKOVÁ: Tienerin, Herr Schustrmastr! Ist wos die Wille ihriges?

KROUTIL: Aby tě – (Odvrátiv se zahlídne syna.) Ký dábel tebe tady vytrousil? Je to na moje psaní odpověď?

KOZELKA (stranou jemu do uší): Jen mu svět!

MASTÍLKOVÁ: Nestydíš se, mluvit na ewentlich ulici s člověkem, který nestojí ani na první štafli bildunku?

ONDŘEJ (podle ni prosebně): Nicht so hefitiglich!

KROUTIL (uši si zandávaje): Čechové –! Zasmolte jí hrdlo! Skály se pukají – to je čeština!

LIDUNKA: Drahá paní teto, hněv by vám uškodil. Náhoda mne svedla s hochem, jemužto jsem srdce zadala.

JENÍK: Nekazte si, otče, snídání – daremnou žlučí. Vaše psaní mne sem přitáhlo; musil jsem se pravdy dovědít.

LIDUNKA: Staráte prý se o mé, štěstí –

JENÍK: Nechcete jistě, abych se utrápil?

LIDUNKA: Nerozcházejte se více ve hněvu s panem sousedem – popřejte mi hochu.

JENÍK: Podejte ruku paní sousedce – dejte mi Lidunku.

MASTÍLKOVÁ: Ani slova –

KROUTIL: – anebo tě za jazyk na verpánek přibiju!

MASTÍLKOVÁ: Pan šustrmástr ví dobře, jak daleko by se krev jeho opovážila.

KROUTIL: To ne, Frantíku! Nerad bych ale, aby se kluk můj dostal na nečeské okrajky.

MASTÍLKOVÁ: Okrajky? I on infám člověče! Ještě jednu takovou impertilenc – a budeme spolu do jiného tónu rozprávět.

KROUTIL: Bruč třeba do dis, dřravá basetl!

MASTÍLKOVÁ: Kdo je basetl? – Vy jste to slyšeli, že basetl! – O počkej, já ti zabasetluju! (*Sype se naň.*) On je dodis – jeho kluci dodisata –

KROUTIL: Tu jsou dvě pěstě, Frantíku!

LIDUNKA: Paní teta! Na ulici –

MASTÍLKOVÁ: Tak tě – furt! (*Opět na Kroutila.*) On smolivare, škopičkáři –

KROUTIL: Hahaha.

ONDŘEJ (*aby ji uchlácholil, se ustavičně snaží*)

MASTÍLKOVÁ (*se naň utrhne*): Holti Maul – (*Zase na Kroutila.*) Šídlovrté, kopytáři –

KROUTIL: Homolkářko, hahaha!

MASTÍLKOVÁ: Mizero Čecháčku!

KROUTIL (*divoce sebou trhne*): Milione –! Jakže, Frantíku! Já tě zadávím – ty z cizích fliček sešívaná koperteko! O kopytách mluv si, co chceš, ale na mně si hubu nepal. – Čecháčku! – Já bych se smrštil jako bota za pecí. Copak ty jsi – ty chmoure, v očích poctivého Pražana? – Ani voda, ani oheň. – Jsem-li Čecháček, je to můj peníz, moje důstojenství! – Já ti dám Čecháčka!

KOZELKA (*mezitím ho pořád pošťuchoval*): Kš, kš!

MASTÍLKOVÁ (*Lidunku za ruku chopí*): Pryč, pryč! Ať mi na kluka více nevzpomeneš! Budu se ti dívat na myšlénky, a poletí-li za ním některá, – poletíš ty za ní z domu.

LIDUNKA: O má paní teto!

KROUTIL (*synovi*): Sem pojd', Frantíku! A jestli se mi o ty holce jen zmíníš –

JENÍK: Milý otče –

KROUTIL: Ani cek! – I ty hrome, Frantíku! Já Čecháček! (*Semo tam přebíhá.*)

MASTÍLKOVÁ: Tomu tě nedám, a kdybych měla na stará kolena jíst šlupky z bramborů, –
tomu ne – furt! (*Odchází.*)

(Kroutil za ní skočí a chopí ji za ruku.)

(Kozelka Kroutila pozadu chytí a Mastílkovou drží s druhé strany Ondřej. Tak sebou několikrát vepředu po jevišti cloumají.)

KROUTIL: A slyšela ona mne! Dřív musí na mne Bůh takovou mizérii poslat, že mi v celém domě nádoby nezbyde nežli škopíček, a z toho teprva si přihnu o svatbě mého kluka s její holčicí. Rozuměla?

(Hned na počátku této řeči začal piano)

SBOR MLYNÁŘSKÝCH:

Pod lub zahod' péče –

mel –

dokud voda teče, –

meli, meli, mel!

KROUTIL (*zároveň se sborem dokončiv svou řeč, nyní se na krajánky utrhne*): Držte hubu!

SBOR MLYNÁŘSKÝCH (*opakuje*):

Meli, meli, mel!

(Dají se do hlasitého smíchu.)

HLAS (*v dálce vlevo*): Písek, písek, písek!

MASTÍLKOVÁ (*zatím se mu vymkla*): Ó, jeho mizerie se mi dá Bůh dočkat – o to není starosti – on mizerábl, undelikát člověče! Ale svatby bude syn jeho někde na hnojišti –

(Na počátku této řeči začal opět piano)

SBOR ŠVADLENEK:

Čepce, nové krajky

kup –

záhy budou vdavky –

– kup si, kup si, kup!

MASTÍLKOVÁ (*taktéž zároveň se sborem řeč svou dokončila, nyní se, zlosti kypíc, na švadlenky osopí*): To si vyprosím!

SBOR ŠVADLENEK (*opakuje*):

Kup si, kup si, kup!

(Počnou se chechtati.)

HLAS (*ve dálce vpravo*): Pajmaminky, maj-li nákej popel!!!

Ukončení

OBA SBORY:

Mně se, mně se, mně se – mně se všechno zdá,

ŠVADLENKY:

že paní teta namaštěno má –

OBA SBORY:

Mně se, mně se, mně se – mně se všechno zdá,

MLYNÁŘI:

že starý tatík překrouceno má –

MASTÍLKOVÁ a KROUTIL:

Mně se, mně se, mně se – mně se všechno zdá,

MASTÍLKOVÁ:

že se panenka vůli mé poddá –

KROUTIL (*současně*):

že se panáček vůli mé poddá –

ONDŘEJ *a* **KOZELKA**:

Mně se, mně se, mně se – mně se všechno zdá,

ONDŘEJ:

že se Lidunka tetě nepoddá –

KOZELKA (*současně*):

že se krajánek otci nepoddá –

VŠICKNI:

Mně se, mně se, mně se – mně se všechno zdá,
že každý svou vůli má.

MASTÍLKOVÁ: Já mu ji nedám.

KROUTIL: Vaz mu přelomím!

MASTÍLKOVÁ: Zlomil si ho sám.

KROUTIL: Jí ho nalomím.

VŠICKNI:

Mně se, mně se, mně se – mně se všechno zdá,
že se žádný nepoddá!

LIDUNKA:

Ani si to sobě, rodičové moji, nemyslete,
abych já si vzala, co se mi nelíbí,
co vy chcete –

MASTÍLKOVÁ:

Táhni mi domu –
rychle do domu,
sic tě poženu.

KROUTIL:

Hajdy mi domu –
rychle do domu,
sic tě poženu.

MASTÍLKOVÁ:

Nechci, nepros, neříkej –

KROUTIL (*současně*):

Hni se, ztrať se, utíkej –

KOZELKA (*stranou – současně*):

Ať si prosí, naříká –
však se ztratí, utíká –

ONDŘEJ (*se rozkřikne*):

Utíkej, Káčo, utíkej,
honí tě kocour divokej –

MASTÍLKOVÁ (*se rychle naň osopí, – takže rázem zpěv umlkne*)

VŠICKNI:

Mně se, mně se, mně se – mně se všechno zdá,
že se žádný nepoddá.

LIDUNKA:

Není na světě tolik těžkostí,
byste zbavili holku milosti;
není a nebude,

co svět světem bude,
tolik těžkostí!

SBOR ŠVADLENEK:

Není a nebude,
co svět světem bude,
tolik těžkostí!

MASTÍLKOVÁ:

Táhni mi domu,
rychle do domu,
sic tě poženu!

KROUTIL:

Hajdy mi domu,
rychle do domu,
sic tě poženu!

MASTÍLKOVÁ:

Nechci, nepros, neříkej –

KROUTIL (*současně*):

Hni se, ztrať se, utíkej –

KOZELKA (*stranou – současně*):

Ať si prosí, naříká –
však se ztratí, utíká –

ONDŘEJ (*se opět rozkřikne*):

O du lieber Augustin,
d' Lieb' soll weg –

MASTÍLKOVÁ (*obořením se rázem ho zarazí*):

Já se, já se, já se, já se nepoddám,
nóbl ženicha holce vyhledám –

KROUTIL (*současně*):

Já se, já se, já se, já se nepoddám,
Češku děvečku hochu vyhledám –

LIDUNKA (*současně*):

Já se, já se, já se, já se nepoddám,
hochu jiného vnutit si nedám –

KOZELKA a SBOR MLYNÁŘSKÝCH (*současně*):

On se, on se, on se, on se nepoddá,
Češku děvečku hochu vyhledá –

ONDŘEJ a SBOR ŠVADLENEK (*současně*):

Ona, ona, ona – ona se nedá –
nóbl ženicha holce vyhledá –

VŠICKNI:

Já se – on se – ona *etc. etc.*

MASTÍLKOVÁ:

Frajli sprostému nedám.

KROUTIL (*současně*):

Radš ho kluka rozsekám.

LIDUNKA (*současně*):

Jednoho jen ráda mám.

KOZELKA a SBOR MLYNÁŘSKÝCH (*současně*):

Radš ho kluka rozseká.

ONDŘEJ a SBOR ŠVADLENEK (*současně*):

Frajli sprostému nedá.

MASTÍLKOVÁ:

Darmo se čeká –

KROUTIL:

Jen se opovaž!

MASTÍLKOVÁ:

Touží a heká!

KROUTIL:

Za jinou se plaš!

VŠICKNI:

Já se – on se – ona *etc.*

MASTÍLKOVÁ (*se svými domu pospíchá*)

KROUTIL (*se svými do krámu se hrne*)

SBORY (*nazad po dvou stranách se rozcházejí*)

Opona rychle spadne.

OBRAZ DRUHÝ

Skvostný pokoj u Mastílkové. Vpředu velké zrcadlo. Kolem pěkné sesle. Po levé i pravé prostranný pokoj.

Výjev první

ONDŘEJ (*Stojí vepředu, na obou rukou nesa košíky s knihami a muzikáliemi.*)

ONDŘEJ: Da steh' ich – tu stojí! Ich weiß nicht, ob diese Schönkleisterei mit mir – oder ich mit ihr gekommen bin. Wenn ich ein Paar unglücklicher Liebsleute sehe, – weiß ich überhaupt nichts anders, als daß ich selbst ein aus fünfzigjährigen Blut und Knochen zusammengekleistertes Futteral bin, inmitten bergend ein teuers Kleinod, das man sonst benennet – das Herz! (*Odkládá košíky a knihy některé na stůl klade.*) Wär' ich ein Buch, wäre ich kein geplagter Andreas, und die Jammergeschichte eines unglücklichen Junggesellen läge offen vor dem leselustigen Publikumj – – jako na mise. – Ein Buch zu sein – ein Liebesbuch, so recht voll Schwärmer – und Tändelei; das wär' der Gipfel meiner heisersten Wünsche. Aber die Natur hatte sich verschworen – o mordiánsky! – ich durfte nicht über die Hecke des Abc. Mein Geist mußte an den selbstigen Lauten die Nase zerschlagen – und warum sollte er nicht die Nase zerschlagen? – War doch in dem a, e, i, o, u mein fünfzigjähriger Schnellauf durch dieses Jammertal enthalten. – O, ich habe geleidet! Ich bin weise geworden, ich kann davon ein Liedchen singen! – Já vím, co to je: Učil se Andrezl nazpaměť!

Slyšte, junci!

Nekoukejte po holkách.

Jsou to mamy,

zrady, klamy –

netlučte se po spolcích.

Až tu pravou uhlídáte,

oči, hubu, zotvíráte –

a – a – a! A, a, a, a, a!

Znáte lásku?

Ta vás lapne do sklopce,

nebo žene

poblázněné

za děvečkou do kopce!

Až k ní ale dospěcháte,

leknutím se zakoktáte –

e – e – e! E, e, e, e, e!

Holka šelma,

dravý sokol, žravý drak;

uškubuje,

ucufuje –
upejpavě klopí zrak;
„Nevím, pane, co to máte, –
snad mi přece pokoj dáte?
I – i – i! – I, i, i, i, i! –“

Bodej ž do ní!
Hochu srdce usedá,
holka ale
v jeho žale
oušklebně naň pohlédá;
jak i s holkou točit znáte,
darmo se jí navzdycháte:
O – o – o! – O, o, o, o, o!

Vale, lásco!
Tys mi zmátla mladý věk;
pro tě toužím,
ducha soužím –
tys mi dala vejlupek!
Kde jste kdo, ať slzy máte,
žalně se mnou zavoláte:
U – u – u! – U, u, u, u, u!

Výjev druhý

MARKYTA a ONDŘEJ.

MARKYTA (*již povzdáli ji slyšet*): Fort – fort! Oder ihr sollt mir eine Traufe kommen, die euch den Pelz durch und durch waschen wird.

ONDŘEJ: O mordiánsky – Regenwolken kommen! Ich muß ihr Herz zu treffen suchen. (*Svěsí hlavu a stojí celý zkormoucený.*)

MARKYTA (*přišla zatím, a zahlídnuvši Ondřeje, diví se*): Num, was soll denn das bedeuten, Herr Andreas Jammerweil?

ONDŘEJ: O, nicht dieses zermalmende Wortegetön, huldreiche Figur!

MARKYTA: Jetzt hören's auf mit den Dummheiten.

ONDŘEJ: Dummheiten? Ist meine Huldigung eine Dummheit? O Margareta, wo sind die Zeiten, wo ich für meine Liebe Gänsenblümlein gepflücket?

MARKYTA: Die sind weg.

ONDŘEJ: Weg! Die Zeiten sind weg, die Freuden sind weg – nur meine Liebe ist geblieben.

MARKYTA: Zu meiner Sekkatur.

ONDŘEJ: O Barbarei! Hab' ich das um dich –

MARKYTA: Herr Andreas!

ONDŘEJ: – um Sie verdient? Fünfundzwanzig Jahre bin ich Ihnen durch Stadt und Land nachgewandert – fünfundzwanzig Jahre ausgehalten, Jungfrau Margareta! Das ist keine Spielerei! Ich weiß nicht, ob ich das an meinem Sohne erleben werde.

MARKYTA: Wollen Sie gegen des Himmels Fügung protestieren?

ONDŘEJ: O nein!

MARKYTA: Machen Sie lieber, daß Sie uns heute keine Schande einlegen. Es ist das erste Souper –

ONDŘEJ: Suppe oder Fleisch – was Sie wollen! Nur recht freundlich, Jungfer Margarete!

MARKYTA: Und bin ich etwa nicht freundlich?

ONDŘEJ: Ach ja!

MARKYTA: Soll ich mit Ihnen blinde Kuh oder Versteckens spielen?

ONDŘEJ: Ach, ja, Versteckens! O Markyto!

MARKYTA: Der Herr Andreas sind auch einer von den Ungestümen – wenn man Ihnen nur einen Finger zeigt –

ONDŘEJ: Einen Finger? Jungfrau Margareta! Ich frage Sie auf ihr Gewissen – haben Sie mir in den fünfundzwanzig Jahren nur einen Finger gezeigt? Grete, wo ist dein Herz – wo ist dein

Gedächtnis geliebt? Rufe sie zurück, Barbarei! – Nimm mich endlich auf – in Gnaden! (*Klekne, sahaje po její ruce.*)

MARKYTA (*zdráhá se – jako stará panna*): Was wollen Sie denn immer – und ewig –

ONDŘEJ: Deine Hand, o Margareta, – sie fassen – sie halten – und selig sein. (*Libá jí ruku.*) O Skärkere! O Labesal! – O – mordiánsky!

Výjev třetí

DUDEK, nové módy tintidlo. **PŘEDEŠLÍ.**

DUDEK (*pitvorně zatruje*): Ah bon jour – ma donna! Co dělá ma jemnostpaní! Co jeho krásný sera? Comment se máte, moje krásnej Margarita?

ONDŘEJ (*stranou*): O jemináčku!

MARKYTA: Es ist mir – eine unmenschliche Freude, daß der Herr Baron nach meinem unbedeutenden Befinden fragen tun, – Herr Andreas, melden Sie den Herrn Baron Düdeh –

DUDEK (*se obrátiv*): Aj, corpo di Dio! Můj slatý pan Andrea! – Hrom vám sedí na čele –

ONDŘEJ: Ať neuhodí, musie!

DUDEK: Haha – pan André je vtipná hlavička! Aber wie ist auch anders die – Möglichkeit? Donna Margarita okolo – ach, on šťastnej, vás mít – son amie – svou přítelinku! Kdybych já měl na vůli – parole d'honneur! – vás jenom mezi mnoho – comment tomu říkat? – mezi mnoho tisíc tisíců!

MARKYTA: O, o – copak vám napadá, jemnostpane baron?

ONDŘEJ (*stranou*): Was will der windgefüllte Geldbeutel?

DUDEK: Ale arci – vaše ser-ce – ten je už to tam! Sie nix mehr haben zu wählen! (*Hodí sebou na sesli, zpívá.*) Es wehen frische Morgenlüfte –

MARKYTA (*v podivném zmatku*): O, mich fesseln noch keine Bande – mein Herz ist frei – mit meiner Hand kann ich zu jeder Stunde disponieren – (*Mezitím se obrátivši, krokem zpátečním, neustále se skláníc, až k Ondřejovi se dostala.*)

ONDŘEJ: Halten zu Gnaden –

MARKYTA (*ústa mu zacpává*): Werden Sie still sein – schickt sich das? – Ich habe auch ein hübsch Kapitälchen ins Trockene gebracht – (*Potajmo Ondřejovi.*) – Sie lass' ich verhungern, wenn Sie nicht schweigen! – Mein Herz könnte einen edelgesinnten Jüngling –

ONDŘEJ: – ins Spital bringen!

MARKYTA (*dá mu štilec*): Wie meinen Sie das, Herr Andreas?

ONDŘEJ: Ja nun – ich meine? – der Grad ihrer Reizungen ist von solcher Beschaffenheit – (*Tře si ránu.*)

MARKYTA: Hören der Herr Baron nicht auf sein Geschwätz –

DUDEK: O – ma doňa! – Jen se vyvad'te! – Tak jsem vás viděl – ve – v – comment tomu říkáš? (*ukazuje, že spal*) – ah – ve snách – in die Traum! Ach, die Traum ist ein söner Sack!

MARKYTA: Der Herr Baron haben von mir geträumt?

ONDŘEJ: O mordi –

MARKYTA: Still –

DUDEK: Podejte mi ruku! (*Rychle k ní přiskočiv.*)

MARKYTA (*sebou trhne*): Wie – wo?

ONDŘEJ: Herr, es geschieht ein Unglück!

DUDEK: Haha, pan André je – k pomilování – hubičku! Nebezpečnej je to arci, dávat ruku – von donna Margarita, – ale jen sem s ní! (*Vezme ji za ruku, ona se náramně upejpá – Ondřej ve smrtelných úzkostech.*) Tak jsem vás – in die Traum – držel za ruku. Parole d'honneur! Tisíc tisíců holek stojíš vedle nás – zlatý vlasy, nebe oči – já nic nekoukat než vás. – Corpo di Dio! – nic; než vás – a vás! (*Bere ji za bradu.*)

ONDŘEJ: Die gnädige Frau ruft, Jungfrau Margaret!

DUDEK: Rufen sie? – O süße Ruferei! Mich rufen, du in Himmel – ich folge dir! Pojd'te, donna Margarita –

MARKYTA: O – o –

DUDEK: Ty můj – anjelo!

MARKYTA: O – o –

DUDEK: Můj – má – (*Zpívaje.*) Komm, holde Söne, – komm, o komm! (*Zajdou do postranního pokoje.*)

ONDŘEJ (*po chvíli z blbé omámenosti se protrhne*): Mordi – was war das? – Andreas Jammer – weil, setz’ scharfe Brillen auf! – Alter Praktikus! – das hieß: „Adieu, Herzensmann!“ – es war das Lied von Weibertreu! – O mordiánsky! Ich werde zu Strick – ich schlinge mich zum Knoten – ich hänge mich auf! Fünfundzwanzig Jahre – und jetzt das Gebäude zusammengeworfen vom leeren Echo einer hohlen Nußschale? Ale počkej – ich will aufpassen! Ich will ein Groschenlicht der gnädigen Frau máselnice anstecken –

Výjev čtvrtý

JÍRKA. HONZA. ONDŘEJ.

JÍRKA a HONZA: Pane Ondřeji!

ONDŘEJ: Was gibts? Co cete?

JÍRKA (*věčný smíšek*): Paní maminka –

HONZA (*ho štouchne*)

JÍRKA: Jářku – paní máselnice –

ONDŘEJ (*po nich*): Pany maminka – maselnyce – die gnädige Frau, Esel!

JÍRKA: Ty knetkyfrou že vezl? – Honzíku! Co je to: Ty knetkyfrou?

HONZA (*váhavý – hlavu stále klopí dopředu*): Ty knetky – frou? Inu, to jsou nějaké ty německé pletky – já je nevezl.

ONDŘEJ: O armer Andreas! – Co cete?

JÍRKA: Hehe! Paní máselnice –

ONDŘEJ: Jemnostpany – šíkáš –

JÍRKA: Jemnostpaní paní máselnice povídala, abyste nám okázal, jak se tu máme otáčet.

ONDŘEJ: Geduld, dein Name ist Jammerweil!

HONZA: To bych vás ale prosil, abyste nás neučil vrtáka. U nás jde jen cvrček, šupák, dupák a na mladé posvícení talián!

ONDŘEJ *(po něm):* Vrcek – šubák – dalian! – Der Kerl ist von Sinenn. Glaubst du, ich bin ein Tanzmeister?

HONZA *(naň vyvalí oči – pak hlavou zakrouťí)*

ONDŘEJ *(po něm taktěž)*

JÍRKA: Hahaha! To je komedie! – Potom povídala jemnostpaní paní máselnice, abyste nám trochu ty němčiny do hlavy nalil, hehehe!

ONDŘEJ: Ein wahres Holzspalten! – Wunden im Herzen – und ein Sprachmeister! Pojte sem – da stellt euch her – tu se štelovat. – Pozor! Wann's in der Früh – ráno – už dost *(dělá, jako by chrápal ve spaní)*schlafovat – rozumíš?

JÍRKA: I rozumím, hehe! Když prej se ráno vyspím – chcete říct.

ONDŘEJ: Ano – vyspím; tak vinšovat jemnostpany – Pozor! – Ich habe die Ehre, einen guten Morgen zu wünschen.

JÍRKA *(vyšklebiv zuby):* Trrrrrčínčipinči! Co je to?

HONZA: Jako by trakařem po nové silnici rachotil.

ONDŘEJ: O Sprache – Nation! – Ich habe – pozor! šíkat voba! – Ich habe –

OBA: Ich hobe –

ONDŘEJ: – die Ehre –

OBA: – diere –

ONDŘEJ: – einen guten Morgen –

OBA: *(mlčí – Jírka se šklebí – Honza zevluje)*

ONDŘEJ: – einen – guten – Morgen –

JÍRKA: – aijen – morten – gugen –

ONDŘEJ: zu wünschen.

OBA: – cuvinči!

JÍRKA: Hahaha, cuvinči! Aijen – ere – gurjen – já už umím německy!

HONZA: I toť bych radši oblázky louskal nežli tu němčinu.

ONDŘEJ: Pozor! – Wann ihr was bekommt – dyž neco dostat – ty und ty –, tak telat ruku küssovat – (*libá si ruce*) – rozumíš?

JÍRKA (*libá si ruku též*): I arcí, hehe!

ONDŘEJ: A šikat: Küss die Hand. – Küss die Hand.

JÍRKA: Kistihont – hahaha!

HONZA: Co je to?

ONDŘEJ: Hand ist ruka – küss die – ist – (*Ukazuje hubičkování.*)

JÍRKA: Hehe! To je, jak se u nás říká: Poníženě ručičku líbám –

HONZA: – Vzácný pane. Dejž to panbu!

JÍRKA (*proti Honzovi ruku si libaje*): Kistihnát.

HONZA (*taktěž*): Kistihnát!

JÍRKA: Hehe! Kistihnát!

ONDŘEJ: O Spiel des Schickesals! Der Lehrer schwimmt im Todesschweiß – – die Schüler üben sich in Zwerchfellerschütterungsaufgaben. Fort aus meinem Angesicht – o Schicksalsspielerei! (*Utíká.*)

OBA (*za ním a za šosy ho chytějí*)

JÍRKA: A – pane Ondřeji! Pověžte nám eště něco k oblomení jazyka, hehe!

HONZA: Tak něco liboučkého jako na Jidáše klapačka.

ONDŘEJ: Stille – čív lernovat – čív učíš, co už povídal.

JÍRKA: I eště něco, pane Ondřeji! Mně se, hehe – zalíbila ta Němkyňka – tu v kuchyni. Já bych jí rád něco pošeptal.

ONDŘEJ: Pošeptal? O zärtlich instruktierte Seele! Auch dich hat schon die Liebe beim Kragen gepacket? O, glaube mir, dem jämmerlichen Jammerweil, es wäre nicht schlechter, du wärest niemals gebort!

JÍRKA (*se chechtá*)

ONDŘEJ: O, nic – checheche! – nic lachovačka! Ty brzo budeš – ehmehm – weinovačka! Aber ich will dein Schutzpatron werden – já tebe učít jemecky – já tebe – fűhrovat – kuchařka! Hans – ty košík a – kniha pryč – ty Görgel, kommst mit mir – mit mir den Weg zur Liebe! Freue dich, Andreas Jammerweil! Dein schönes Leben – es war kein leerer Wahn!! (*S Jirkou pod paží odchází.*)

JÍRKA (*odcházeje*): Hehe – činči pinči! (*Honzovi*) Kistihnát!

HONZA: Kistihnát! – Činči pinči!

(*Jde za nimi s košíky na rukou – knih několik nechav na stole – do postranného pokoje vlevo.*)

Výjev pátý

KOZELKA *v oděvu svátečním.*

KOZELKA: Žádnej tady? – Divné rady! – Já se na to těším jako holka na pomlázku – a netěším-li se, ať se rozsypu jako přeschlý marcipán. – Což to škodí, že se jinej trochu zlobí? Jen se vyfíkněte, pane Jeníku, a přijďte k námluvám, já to u paní Mastílkové zatím obstarám – a že pan Jeník přiklopejtá, – o vejdělek celého tejdnu bych se založil. Láska, to je páska jako železo! (*Z okna.*) Na mou milou duši – to jsou uši! Tamto už stojí – a jak se mu šosy houpají! Hehehe! Mnoho chuti, mladý pane! Dřív se trochu poškádlíte, – nežli zvíte, – co se s vaší „Amalií, krásou světa“ stane.

Výjev šestý

MASTÍLKOVÁ. LIDUNKA. DUDEK. KOZELKA.

KOZELKA: Nejponíženější – u vašich nohou moje poklona – na mně očí vašich záclona.
Slečinko – pane baron –

DUDEK: Je suis votre serviteur.

KOZELKA (*se klaní*): Hm, hm – levitér!

MASTÍLKOVÁ: Ich bitt inne – dejte si pokoj s tím zu moc šmajchlováním. To je stará
melodie –

LIDUNKA: Starý dvougroš – nic víc neplatí.

KOZELKA: To mne utratí. Ty má milá hubo! Jáť jsem se dnešního odpůldne sotva dočekal!

Výjev sedmý

CIBULČINI. Pak **HVĚZDOLESKÝ** –

vdova KLINKÁČKOVÁ a HUBÍNEK. ONDŘEJ s JÍRKOU a HONZOU.

CIBULČINI (*černý flíček na tváři – psíka na ruce – klaní se již u dveří*): Paničky a pánové –
drahocenná paní sousedko, – vy jste dovolili –

MASTÍLKOVÁ (*taktěž naproti ní s poklonami*): O ich bitt inne, mamzel Cibulkova, –
nedělejte velký umštonty –

CIBULČINI (*se klaní*): O – já jsem celá bez sebe –

MASTÍLKOVÁ (*taktěž*): Ich bitt inne – jako doma, jako doma –

CIBULČINI: Dovolte, drahá paní, já jsem si taky mého Amúrka přinesla.

KOZELKA: Roztomilá familie!

HVĚZDOLESKÝ (*nahrbatělý – přiskáče*): Hvězdy a sluncata – klaním se vám
vespolek. (*Dámám líbá ruce. – Mastílkové*) Jsem vám životem zavazán –

MASTÍLKOVÁ: Bitt inne – jako doma.

HVĚZDOLESKÝ (*Lidunce*): Topím se v rozkošech –

LIDUNKA: Jen se neutopte. Což by řekly pražské čtenářky?

HVĚZDOLESKÝ (*Klinkáčkové*): Jsem celý – pryč – (*Pozadu Kozelkovi na nohu šlápne.*) Prosím o dovolení –

KOZELKA (*sebou cukne*): Rádo se stalo – i bez potěšení.

KLINKÁČKOVÁ (*ráda se utrhuje*): I pozdrav tě Bůh! – rešpekt cu melden!

MASTÍLKOVÁ (*běží jí naproti*): I kris ti Gott! – No to jsi se s dobrou potázala, že jsi paty z domu vytáhla.

KLINKÁČKOVÁ: Taky jsem ti eště někoho přivedla – milá Tondo!

HUBÍNEK (*lenivý břicháč stojí na prahu*): Jsme už na místě? – Bodejž do kejty! Nechce mi to nijak ubejvat. – Pozdrav Bůh!

KOZELKA: Dejž Pánbůh!

(*Ondřej s Jírkou a Honza se vrací.*)

MASTÍLKOVÁ: Ich bitt inne – ist mir olemol cu fraidikait – ale jako doma – jako doma! (*Točí se mezi ostatními.*) Moje Lidi je jim už bekont –

VŠICKNI (*se klaní*): O – o!

MASTÍLKOVÁ: To je pan baron Dudéc – nastávající pan mojí slečny tetinky –

VŠICKNI (*se klaní*): A – a!

LIDUNKA: Paní teta je veselého rozmaru, o pánovi ani já – a zajisté ani pan baron neví.

DUDEK: O Selmerei! –

MASTÍLKOVÁ: – tuto panna z Cibulky –

CIBULČINI: – Cibulčini, první zpěvačka u zdejšího divadla.

KOZELKA: Před dvaceti léty.

MASTÍLKOVÁ: – a tady pan z Hvězdolesku –

HVĚZDOLESKÝ: – literátor, spisovatel, divadelní recesent, humorista –

KOZELKA: – a tak dále a tak dále!

HUBÍNEK: Ale snad abysme si sedli, selátka!

VŠICKNI: Ano, ano – sedneme si.

KOZELKA (*Jiřikovi a Honzovi*): Sesle, sesle! – Nemyslete, že to jsou jesle a vy u nich zvířátka.

(Ondřej ukazuje Jiřikovi a Honzovi, jak sesle – do půlkola totiž – postaviti mají.)

MASTÍLKOVÁ: Bitt inne – nedělaj žádné kumplemy – jako doma – pane z Hvězdolesku

(Všickni se zatím po mnohých poklonách usadí.)

KOZELKA: Tak – moji nejlaskavější, – a nyčko, když se takto v bázni boží sedí a do očí se hledí, – dovolte se zeptat, co je nového?

(Cibulčini až Hubínek rychle po sobě.)

CIBULČINI: Dnes máme novou operu.

KLINKÁČKOVÁ: Ječmenu přiráží.

LIDUNKA: Dnes prej je velký sněm v blaznici.

KOZELKA: Ale ne?

HVĚZDOLESKÝ: A já bych o tom nevěděl?

HUBÍNEK: Vepřovině přiskočilo.

KLINKÁČKOVÁ: Ale cožpak, Tondo, ani panům nepovíš, kdo já jsem – Respekt zu melden?

MASTÍLKOVÁ: Is –wor! – To je paní z Klinkáčku – moje nejupřímnější přítelkyně – bohatá nákladnice –

KOZELKA: Respekt zu melden.

KLINKÁČKOVÁ (*se mu ukloní*): Pěkně děkuju.

HUBÍNEK: A což já nic?

KLINKÁČKOVÁ (*vstane*): Můj ženich – pan z Hubínku – nejprvnější pražskej uzenář – Respekt zu melden.

HUBÍNEK: To je pravda.

HVĚZDOLESKÝ: Viděl jste už naši novou tanečnici, pane baron?

DUDEK: Oui, oui – a už taky telat (*ukazuje, že rukama tleskal*) – bravissima!

LIDUNKA: Má hezké oči – pěkné zoubky; není-li pravda?

MASTÍLKOVÁ: Haha, pozorujte, pane baron! To je pure Eifersucht.

DUDEK: Vous êtes très bien – chère mama!

KOZELKA: Prosím – o čem to je řeč? O té nové tanečnici? – O té zámečnici? – Copak je to tanec? Ať mi hnáty ztuhnou jako zmrzlá košile, nemete-li nohama jako postřelený zajíc. – Je to skok? (*Byl vstal a po tanečnici se pitvoří.*)

HVĚZDOLESKÝ: Bravo, pane Kozelko! Vy jste silný kritikus.

KOZELKA: Nerad se pletu do řemesla!

MASTÍLKOVÁ: A, wos is wor – is wor! Divertýlovat umí pan Kozelka.

KOZELKA: Oh!

HUBÍNEK: Ale – nemáte tu nic k propláknutí?

KLINKÁČKOVÁ: Aby se nedočkali – voda!

MASTÍLKOVÁ: Bitt inne – hned budu aufvortovat. (*Dá znamení Ondřejovi, který s hochy odejde.*)

HUBÍNEK: Ha!! Hahahaha!

VŠICKNI (*se leknou*): Co je? Co se stalo?

HUBÍNEK: Domáci paní prej bude aufvortovat!

KLINKÁČKOVÁ (*š'ouchne ho*): I daj si jazyk na petlici.

CIBULČINI: Pan z Hubínku to zle nemyslel – hehe!

LIDUNKA: Snad abyste nám něco přečetl, pane Hvězdoleský?

VŠICKNI: Ano, ano! Něco veselého!

KLINKÁČKOVÁ: O mordýřích!

KOZELKA (*běží ke stolku*): Kněh tu máme dost.

VŠICKNI: Bravo, bravo!

HUBÍNEK: Bude to dlouho trvat?

Výjev osmý

MARKYTA s **JÍRKOU**. **ONDŘEJ** s **HONZOU** se vracejí. (*Oba hoši na velkých tácech jídla a pití přinášejí, kteréž ihned – jeden po pravé, druhý po levé – roznášeti začínají.*)

MASTÍLKOVÁ: Ich bitt inne – dřív abysme tedy snad něco zažili?

VŠICKNI (*se byli vzchopili*): O – o! –

MASTÍLKOVÁ: Ale jako doma – jako doma.

(*Všickni se posadí.*)

KOZELKA (*vezme šálek kafe*): Já vám nedám košem.

MARKYTA: Ist's gefällig, meine Herrschaften?

MASTÍLKOVÁ: Jako doma.

ONDŘEJ: Machen's keine Flausen!

KOZELKA (*byl se zatím k oknu podíval*): Jestli dovolíte, drahá jemnostpaní, – (*popíjí*) když jsme tu tak přátelsky pohromadě – já jsem si pozval dobrého přítele – ale to je pravda, kafe jako volej –

HUBÍNEK (*plnou hubou*): A ten zajíc, jako píрко!

KOZELKA: – rád by se eště dobrým způsobům přiučil –

LIDUNKA: Ten zajíc –?

VŠICKNI: Hahaha!

CIBULČINI: No, papej, Amůrku, (*krmí psíka*) papej!

KOZELKA: Ano, haha, však vy ho znáte, slečinko Lidinko, – toho zajouce!

Výjev devátý

JENÍK čistě oblečen. **PŘEDEŠLÍ.**

KOZELKA: Tu ho máte!

(Všickni vstanou a vítají.)

LIDUNKA: Milý Bože, – co to?

HUBÍNEK: Pěkně se vítáme, pane Zajíčku!

MASTÍLKOVÁ: Oslepla jsem – anebo? – Fluchtes – toť je –

KOZELKA: – mladý pan Kroutil – ano. Činí vám svou uctu. (*Jeníkovi*) Naštemujte si!

JENÍK: Nehněvejte se, paní Mastílková, – že se bez pozvání vašeho opovažuju, – ale pan Kozelka mi za to stál, že se již utišila vaše nevrlost –

MASTÍLKOVÁ: To vám bulíka na nos pověsil.

(Jírka se směje – Ondřej ho zakřikuje i s Markytou.)

LIDUNKA: Paní tetinko!

JENÍK: Učinil-li to, ať i zodpoví, co z toho pojde. Avšak i hlasu mého srdce jsem při této návštěvě poslouchal. Že společnost u sebe máte, věděl jsem, i nadál jsem se, že hodnou společnost –

(Všickni se klaní.)

JENÍK: Bud' jak bud' – před ní hodlal jsem se ucházeti o vaši přízeň a Lidunčinu ruku.

VŠICKNI: Cože?

DUDEK: Comment – co šikat?

MASTÍLKOVÁ: Chcete hrát se mnou na blázny?

JENÍK: Cizí at' mezi námi rozhodnou! Rodem, stavem jsme si s tetinkou vaší rovni – srdce jsou si dobrá – nouze nebydlí v domech našich rodičů. – Proč bych se o domácí blaženost nestaral? Ptám se vás před touto vzácnou společností –

MASTÍLKOVÁ: Co vy se mě máte co ptát? Jsem já na ptaní? – Čípak jste, můj krajánku?

JENÍK: Nic proti mému rodu a stavu, paní! Nečiňte probůh, abych se zapomněl, že jste Liduščina teta. Co máte proti mně?

MASTÍLKOVÁ: Všecko. Nejste syn mého nepřítel? A kurcum – tuhle sedí ženich slečny tetinky.

JENÍK: Tento tady?

KOZELKA (*jemu do uší*): Naštemujte eště vejš!

MASTÍLKOVÁ: Otvíráte voči, není-liž pravda? Tu se nic nesmolí, pane Kroutile, – ani mouka nepřesej pá, milý krajánku, hahoho! – Žluč by mi pukla samou radostí!

JENÍK: Tento tady!

KOZELKA (*do uší*): Dejte se do něho!

DUDEK (*se vzpříčí*): Je vám co do toho, monsieur?

JENÍK: A pak mi arci žádné naděje nezbyvá, musí-li být ženich tvůj, Liduško, novomódní tintidlo!

(*Všecko sebou trhne.*)

MARKYTA (*Ondřejovi*): Ich bitt Sie –!

ONDŘEJ: Ich bitt Sie!

JENÍK: Ach, že jsem se domejšleti mohl, že by mě v tomto domě přijali! Jsem-li pak to v obydlí pražské máselnice? Hodí-li pak se tyto stěny – tato skvostnost v život pouhé měšťanky? Patří-li pak takováto společnost –

VŠICKNI (*vyskočí*): Cože, jakže?

MASTÍLKOVÁ: Ich bitt inne – držte mi ruce! Já mu vletím do vlasů!

LIDUNKA: Jeníku, – vzpamatuj se!

JENÍK: O mlč, mlč, ty jediná čistá v tomto sboru poškrvněných! S bolestí jsem přišel – poslední to bylo odvážení zoufalivé lásky; s bolestí dvojnásobní odcházím! Měj se dobře, hvězdo moje! Byť i rozloučení, – světlo tvoje bude vždycky na mých cestách svítati!

LIDUNKA: Probůh – drahá paní tetinko, nepouštějte ho takto od sebe –!

JENÍK (*až k pláči pohnutý*): Nepřímmlouvej se u hluchého – nezhazuj drahá slova! – Potápějte se tu v bláznovství, až pověst jména vašeho v ústech dobrého člověka utone; nahrnujte míru pošetilostí – hledejte si, paní teto, ženicha mezi knížaty. Já vás více obtěžovat nebudu, dokud sami neuznáte, že jedno prosté srdce české více vážívá nežli deset jiných – pokažených duchem světa převráceného. – Sbohem – sbohem, duše moje! Doufej, shledáme se, – je-li láska tvoje ryzí jako má! (*Odběhne.*)

(Hudba v to rychle padne – ostatní stojí u velikém tableau. Kozelka: s potutelným usměchem vpředu kafe pije – Jírka a Honza otvírají za Jeníkem hubu – Lidunka rukama lomí, Dudek podle ní bلبství provádí – Markyta s Ondřejem atd. atd.)

Opona se svalí.

OBRAZ TŘETÍ

V Bubenči – v oboře – postranné stromořadí.

(Opona se vytáhne již ku konci ouvertury.)

Výjev první

DUDEK utíká – **ŽIVELES** se žene za ním s dvěma klukama. Jiní dva kluci proti němu z druhé strany – jiní a jiní ze všech stran, kamkoli se Dudek uhne.

SBOR KLUKŮ ŽIDÁTEK:

Maj – maj –
pomalinku kroky,
nedělejte skoky –
maj – maj –
neutíkat, milej pán,
až byl s thatem porovnáán!

DUDEK: Corpo di Dio! – To si budu vyprosit –

ŽIVELES: Co si budu vyprosit, pan Jean? – Co?

DUDEK: Mne na veřejném místě zastavovat –

ŽIVELES: Proč není pan Jean k zastavení doma? Soll ich leben – fünfhundertmal bin ich gelaufen zu Sie – warum? – (*foukne na dlaň*) darum! Dokud měl pan Jean co zastavit, – byl doma k zastavení – pan Jean!

DUDEK: Corpo di Dio! – vy se mejlíte – já jsem le baron Dudéc – je suis –

ŽIVELES: Ajvaj, ajvaj!

KLUCI: Ajvaj, ajvaj!

ŽIVELES: Wos ist dos – Dudéc? – Váš tatík říkali Kryštof Dudek – dědek váš byl Dudek –

DUDEK (*najednou bez všeho zatrhování*): Probůh tě prosím, Mojžíši! Vezmi rozum do ruky –

ŽIVELES: Aj, vezmete vy peníze do ruky – a hleďte, aby se vaše papíry z mojí ruky dostaly.

DUDEK: Pošli zejtra ke mně –

ŽIVELES: Pošli? Soll ich leben – hab ich geschickt den Mauschel, hab ich geschickt den Wolf! – hab ich geschickt mich selbst – warum?

DUDEK: Zde mne zadržovati nemáš právo. Já si na tebe stížnost povedu.

ŽIVELES: Ajajaj!

KLUCI: Ajajaj!

ŽIVELES: Já nemám práfo? – Soll ich leben – was ist das? Sind sie mir schuldig 1500 Gulden – hab ich mir lassen geben ein Zettelchen – vidíte ten ceduliček – vy budete tak dobrej špacírovat – do arest.

DUDEK (*se lekne – pak se nutí k smíchu*): Vy jste blázen, pane Mojžíši! (*Odchází.*)

ŽIVELES: Still gehalten – oder ich mache einen Schrei – einen Schrei, daß Sie werden sollen taub! Já vás nepustím – musíte mne zaplatit.

DUDEK: Myslíš, ty živá pokladnice lichvy, že nosím tolik peněz v kapse?

ŽIVELES: Nenadávejte, pan Jean! Doma také mnoho nemáte. Dejte sem hodinky – das hübsche Ringelchen –

DUDEK (*zahlídnuv Markytu*): Drž hubu a buď spokojen, co ti zatím do zástavy dám, – sice nedostaneš nic!

Výjev druhý

MARKYTA *vyfintěná. PŘEDEŠLÍ.*

DUDEK (*k ní jen letí*): O moje hvězdo! Je suis – toujours – jak se říká – tak rád, še vás nacházet. Srdce – le coeur moje po vás volalo!

MARKYTA: Der Herr Baron sind immer guter Laune –

DUDEK: Corpo di Dio! – ich swöre Sie – – comment to říkat? – na krásu vašich líčených tváří, co jsem vás akkurat vyhledat chtěl. Auk die Welten weiß von meine Klück! Eben gratuliere mir diese gute Freund zu meine Vermählung!

MARKYTA: Ah – o – auch ich statt meine Wünsche ab –

DUDEK: Vinse? – Znáte moje vinse? Když vás vemu – sa ruky – když – von die Vermählung – o svatbách mluvit; ahnet nichts das Herz von Sie?

MARKYTA (*dřevění*): Nichts – mein Jesus! – was soll es denn ahnen?

DUDEK: Ein Jubelfest von die zwei Seelen! – Ich und du – du und ich –

MARKYTA: Mein – wie? Ach Herr –! Das ist ein dicker Scherz, Herr Baron! Mein junges Herz –

ŽIVELES (*stranou*): Maj, was soll das heißen? – Není to panna Markyta? – Ta stará rohožka?

MARKYTA: Sie haben meine Unerfahrenheit so überrascht – so –

DUDEK: O ich werden Sie noch überrahen!

MARKYTA: Werden Sie? (*Tlačí se k němu.*)

DUDEK: Nemáte u sebe šadnej penyze?

MARKYTA: Penyze! Wenn vom Herzen – und seinen süßen Schmerzen gesprochen wird –

KLUCI (*se dají do hlasitého chechtu*)

ŽIVELES: Maj! Nedělej žádnéj kšič!

KLUK: Thátele! Je to komedý?

ŽIVELES: Soll ich leben – veselej komedý – a nemusíš platit pětadvacet krejcar!

DUDEK (*vzal od Markyty zatím plný míšek*): O, nechat upejpavej Liduško! – Nur zu sauen Sie, Donna Margarita, – chodit já do dům od madam Mastílek.

MARKYTA: Ach, das Herz springt mir aus dem Leibe – o kommen Sie – Teuerster, – und lassen Sie mich mein Glück der Welt verkünden!

DUDEK: O, nock nicht reißen die Schleier von mein Geheimnis! –Potichu se milovačka!

MARKYTA: Potichu? – Sie böser – Schäcker!

DUDEK: Unbelaust –!

MARKYTA: A pfui – wo denken Sie denn hin! (*Tlačí se k němu.*)

DUDEK: Ale na znamení – jak se serce naše – comment to říkat? –spojily, dávala mi krásnej brazolety – můj pštítel náš jména do nich udělat!

MARKYTA: O Seligkeit! O Hochgefühl! (*Spočívá mu na srdci, mezi čímž jí on náramky odepíná, potom pak je pozadu židovi podává.*)

DUDEK: Ted' táhni – a zejtra se dej u mne vidět.

ŽIVELES: Maj – befehlen der Herr Baron – werde ich laufen – werd ich schwitzen – aus Christenlieb' – soll ich leben – aus wahrer Lieb'! Schöne gnädige Frau – když budete počebovat etwas Rares – na svatby – a do kolíbek – – soll ich leben – bude je poctivě posloužit – der alte ehrliche Živeles. (*Odejde i s kluky.*)

MARKYTA: Haben Sie es gehört, Herr Baron!

DUDEK: Nein! Ich habe nichts von Ohr – als nur für die Wort von Munde von – du!

MARKYTA: Do kolíbek – hat er gesagt! O Hoffnung – Herr Baron – Teuerster! – führen Sie mich an den Busen der Natur! (*Zajdou.*)

Výjev třetí

KROUTIL vleče **JENÍKA**.

KROUTIL: Domů půjdeš – krk ti zakrouším! Frantíku! Sluší se to na poctivého Kroutila? – Co tu máš?

JENÍK: Copak vy tu máte, otče?

KROUTIL: Tebe tady mám – nezdarného kluka! Milione, aby za ním člověk lezl jako za vrtohlavým beranem!

JENÍK: Já se neztratím.

KROUTIL: Neztratím – ale zahodím. Frantíku na štrozok jít – z českého lože krev, a na štrozok! Jestlipak tu jenom kus poctivé české písničky uslyšíš? (*Zpívá známou Štrausovou.*) A zas – nic jiného! Vždyť pak ani nevím, jestli by mi zákolanskou zahráli, a kdybych jim boty celý rok zdarma podrážel.

JENÍK: Nu vždyť je tady dosti pěkná společnost.

KROUTIL: Čemu ty říkáš pěkná společnost? Je tu slavná Česka Mastílková, drtinama vycpanej Hubínek – a na sta jiných nedolidů. Všecko jako na másle – jeden nezná druhého – „bitt inne – khorsamer“ – i milione! Podívej se zejtra na nás, Čechu! – To je život, to je česká veselost!

JENÍK: Ach, já se málo hodím k veselosti.

KROUTIL: Kluku, – nezlob mne! Ty se musíš hodit k veselosti! – Nech tu Lidku, Frantíku –

JENÍK: Ach, milý otče!

KROUTIL: Nu, nu – je tu ještě jinejch holek –

JENÍK: Nechme toho, pantáto! Je to těžká věc, a nyčko se nedá o ní dobře mluvit. Pojd'me raděj – pojd'me dál!

KROUTIL: Cožpak ti tak nenadále –

JENÍK: Nerad bych se s Mastílkovou sešel – tamto tuším jdou.

KROUTIL: Bojíš se jich? – Frantíku, – pročpak před nimi utíkat! Sem pojd', milione! Já ti tedy teprva okázat musím, z jakého plemena jsi. Jestli se nám oni nevyhnou, – my ne – my jsme Čechové!

JENÍK: Probůh! (*Vyvinuje se mu.*) Dejte mi pokoj.

KROUTIL (*pevně ho drží*): Láry fáry – friško! (*Zpívá si, a veda Jeníka, mezi přicházející rejduje.*) „Na Bílé hoře sedláček etc.“

Výjev čtvrtý

MASTÍLKOVÁ s **CIBULČINI** a **KLINKÁČKOVOU** na procházce. Za nimi **HVĚZDOLESKÝ** s **LIDUŠKOU**. Vzadu **HUBÍNEK**, psíka vede na pentli. Nežáze **JÍRKA**.

KROUTIL (*zpívaje, se synem se mezi nimi proplítá, – až odejde*)

LIDUNKA (*se snaží, aby Jeníkovi znamení dala nebo mu něco pošeptala*)

MASTÍLKOVÁ: Fuj tajbl, nebyl to šustrmástr Kroutil? Proč tu dnes takovým lidům dvěře před hubou nezavřou?

CIBULČINI: Ani to kročit neumí! (*Dělá po něm.*) Jedna – dvě – jedna – dvě! Hahaha! Jako tanečník za časů Žižkových.

KLINKÁČKOVÁ: A tuším, že se chtěl o nás otírat? Ten by mi přišel – rešpekt zu melden.

HUBÍNEK: I to je proklaté obveseleníčko, moje selátka! Hejbejme pak, at' si zase někam sedneme.

KLINKÁČKOVÁ (*vyjede si*): Je jim to už zase cu moc, že mají dělat trochu komoci? Vždyť by se v tom sádle utopili, kdyby nebylo mne – rešpekt zu melden.

HVĚZDOLESKÝ: Tlačí-li vás něco, spanilá hvězdinko! – Básníkové jsou tajemníci lásky a přátelství – cokoli mně svěříte, jako byste hrobu svěřila.

LIDUNKA: Děkuju, pane Hvězdoleský! Já neznám tajností, které bych ukrývala ani s kterými bych se svěřila.

MASTÍLKOVÁ: Kdepak nám ale pan baron zůstal?

CIBULČINI: Myslím, že se s ním kníže Smolikovský zastavil.

KLINKÁČKOVÁ: Právě s ním hraběnka z Vejduňova mluvila.

LIDUNKA: Dovolte, prosím – na okamžik.

HVĚZDOLESKÝ: Poroučejte!

MASTÍLKOVÁ: Já jsem vám tak, jak říkáme, – fulle Fraidikait, – když si povážím, jakého nóbl muže moje Lidi dostane.

CIBULČINI: Jim to už bude obtížné, pane z Hubínku! Amůrek půjde zas trochu ke mně – vid'?' (*Vezme psíka na ruku.*)

MASTÍLKOVÁ: Jakžpak to bude zejtra v Nusli, pane Hubínku? Doma zůstat nesmíme; tot' je pragr Vulksfest – ta slavná Fidlovačka!

HVĚZDOLESKÝ: Ta slavná – ano, hahaha!

MASTÍLKOVÁ: Trochu tance na blátivé louce – komedie na provaze – klení – fulle Stoßerei a Druckerei – o Schönhait Fidlovačka!

HVĚZDOLESKÝ: Vejborně, hahaha!

KLINKÁČKOVÁ: Tak pak se taky zasmějou!

HUBÍNEK: Hohoho!

(Všickni odcházejí.)

HUBÍNEK *(najednou se zastaví):* Ale pročpak jsem se vlastně zasmál, moje selátko?

KLINKÁČKOVÁ: Protože jste – Respekt zu melden! – Své chytrosti jste se zasmál a své čipernosti!

HUBÍNEK: Divná věc – hohoho! *(Zajdou.)*

LIDUNKA *(již dřív se k Jírkovi přitočivši):* A kdybys měl něco pozorovat, – zahvízdej anebo rukama zatleskej!

JÍRKA: Zatleskám, hehe!

LIDUNKA: Dostaneš navečer o sklenici piva víc, milý Jiříčku!

JÍRKA: I cožpak myslíte, že mi jde o sklenici piva? To vaše „milý Jiříčku“ je mi milejší než celý máz – a kus vepřoviny k tomu, hehe! *(Jde za ostatními.)*

Výjev pátý

JENÍK. LIDUNKA. *(Celý ten výjev je velmi nakvap a jen jako na rozběhnutí.)*

JENÍK: Liduško!

LIDUNKA: O můj Jeníku! Jak se máš?

JENÍK: Aj, teď arci dobře – jindy bych si ale zoufal.

LIDUNKA: Nabud' myslí.

JENÍK: Setrváš?

LIDUNKA: Tvoje na věky.

JENÍK: Mám jít zase z Prahy.

LIDUNKA: Proč?

JENÍK: Otec tomu chce.

LIDUNKA: Nechod' – nechod'! Vyčkej času, snad nám náhoda pomoc přinese.

JENÍK: Ach, jen kdybych tě častěji vidívat mohl! Síla se mi nedostává, když s tebou nemluvím.

LIDUNKA: Přijdeš zejtra do Nuslí?

JENÍK: Musím kvůli otci.

LIDUNKA: A mně kvůli nic? – I hled'me.

JENÍK: Uvidím tě?

LIDUNKA: Teta se tam strojí –

JENÍK: K posměchu – či ne?

LIDUNKA: Ach, vždyť ji znáš.

JENÍK: Kdybych ji neznal, bylo by lepší. Copak dělá tvůj pan baron?

LIDUNKA: Můj? – Nemluv mi tak svévolně!

JENÍK: Není tvým prohlášeným ženichem?

LIDUNKA: Prohlásila jsem ho já?

(Za scénou je slyšeti rukama tleskati.)

LIDUNKA: Buď s Bohem! Musíme od sebe.

JENÍK: Pamatuj na mne, nebe moje!

LIDUNKA: Lehajíc vstávajíc – duše má. *(Obejmou se.)*

LIDUNKA: Bůh tě provázej –

JENÍK: I tebe!

Rozcházejí se – nato ještě jednou se ohlídnuvše – do náruči si opět letí – načez kvapně odběhnou.)

Výjev šestý

ONDŘEJ *táhne za sebou ŽIVELESA. KOZELKA.*

ONDŘEJ: Sprich, sag es noch einmal – du herzzerfleischende Tigerseele! – Hast du sie geschaut – so was man sagt – geschaut?

ŽIVELES: Maj – machen Sie kein Spaß! Hab' ich sie geschaut – so hab' ich sie geschaut. Tuhle stála panna Markytka – tuhle stál pan baron – tu mu –

ONDŘEJ: Oh!

ŽIVELES: – tu mu padla okolo krku –

ONDŘEJ: Schweige – halte ein! – Hrom uhodil!

KOZELKA: A div mě nezabil! Aj, to je ukrutné!

ŽIVELES: Co je ukrutné? Hab' ich gedacht, že vám budu pěknou novinu o dobrej známej povídat, – a vy mne cucháte jako žok vlny –

KOZELKA: – smetí plný! Celé nebe jste panu Ondřejovi pokalil.

ŽIVELES (*dívá se po nebi*): Was soll das heißen – pokhálil? – A na nebi ani mráčku!

KOZELKA: O vy chytrý ptáčku! – Panna Markyta je pětadvacet let páně Ondřejova nevěsta.

ŽIVELES: Wai geschrien! Das war dümm! – (*Bliží se k Ondřejovi.*) Pane Ondžeje, ne tak hlavu sklopovat. Snad jsem dobře nekoukal – a jestli jsem dobře koukal, – nebyl panna Markytka hodna. Wissen Sie, was ich würde tun an ihrem Fleck? Singen würde ich – lala, lala! – Nichts für ungut – soll ich leben! (*Odejde.*)

KOZELKA: Ondřeji – pane Ondřeji!

ONDŘEJ (*dá se rázem do hořkého pláče*): Das also ist die Frucht vom fünfundzwanzigjährigen Baume treuer Liebe? – O hruško červivá! – Sie ist dahin – unwiederbringlich!

KOZELKA: Zpropadená věc to je – ale co dělat? – Zapomenout na ni, bude nejlepší!

ONDŘEJ: O mein bester Herr Kozelka, was können Sie sagen von zapomenout? Was man fünfundzwanzig Jahre, so zu sagen – o, lassen Sie mich an ihrem Herzen Tröstung finden! (*Vrhne se mu na prsa.*)

KOZELKA: Vyplačte se – vytlačte to! Moje srdce je outrpné dobrotisko, to snese hodnou záplavu.

ONDŘEJ: Aber – – ich will keine Gesichter schneiden; ich will singen – lala, lala! – Und sie, den Qualereim ihres Gewissens überlassen! – Freund, Bruder Kozelka! Willst du mein Helfershelfer sein?

KOZELKA: Nepůjde-li o krk?

ONDŘEJ: Was ist ein „krk“? Sich werfe ihn weg, hab’ ich doch *sie* verloren! – Vor allem müssen wir aber dahin arbeiten, daß die Lidunka den Baron heiratet.

KOZELKA: Cožpak jste ji Jeníkovi neslíbil?

ONDŘEJ: Mein Schmerz ist mir der nächste. Bekommt sie der Baron – das falschgezüngelte Tier! –, geht die schlimme Sieben mit leeren Händen aus – und mein Triumph ist fertig!

KOZELKA: Fertig! – (*Stranou.*) Ta historie se mi začíná líbit. Bude-li vyšeptalý milouš proti Jeníkovi, – budu já pro Jeníka – tím dříve mu k ženě pomůžu. Děj se jak děj – pilulky pro smích budou to vždycky.

ONDŘEJ: Nun – Freund Kozelka? Haben Sie – hast du überlegt?

KOZELKA: Unterflek – já jsem váš, tělem i duší!

ONDŘEJ: Freue dich, verkannte Tugend, – du hast ein Terno gemacht! – Komm an meinen Busen!

KOZELKA (*mu padne do náručí*)

Dvouzpěv

ONDŘEJ:

Podáš mi ruku k pomoci?

Podáš mi léků v nemoci?

KOZELKA:

Podám ti obě k pomoci,
podám doktora v nemoci.

ONDŘEJ:

Gib her die Hand!

KOZELKA:

I tu ji máš!
Und halte fest!

KOZELKA:

To uhlídáš!

OBA:

Uhlídám! Uhlídám!
Věrnost je náš ouvazek,
lásky naší podvazek.
V ten se pevně spoléháme
a že strvá, víru máme!

ONDŘEJ:

Glaube nicht, du falsche Seele,
daß ich fürder weine;
ob ich mich auch innen quäle,
ich doch lustig scheine –
(Polotajeným pláčem.)
Haha, ha – ach –

KOZELKA (stranou):

Nemejli se, starý blázne,
že to kvůli tobě;
ať to s tebou kde chce vážne,

jen když hovím sobě.

(S ututlaným smíchem.)

Hihi, ihe – hem!

OBA:

Hej, hopsa, juchhe!

My si spolu zazpíváme

a té lásce kvinde dáme.

„Natoč, holka, piva žbánek“ –

a to bude radovánek! –

Tobě, lásko, kvinde dáme,

spolu věčně vytrváme!

(V objetí odejdou.)

SCÉNA NOVÁ

Náměstí. Vprostředku nazad kašna, okolo níž děvečky^[1] se soudky. Vpředu po obou stranách na domě lucerna. K večeru – smrká se.

Výjev sedmý

SBOR DĚVEČEK:

Honem, honem, hoch už touží!

Paní čeká,

laje, seká

zoubkem jako meč –

Honem, honem, hoch se souží!

Honem, honem, hoch už brouká!

Nechte paní

na kukani,

kvočnu vadivou –

Honem, honem, hoch už kouká!

Výjev osmý

Opilý DRÁB s dvěma holkama. DĚVEČKY.

DRÁB: Hejbejte sebou – a nestrkejte! Still! Nestrkejte, opice!

PRVNÍ HOLKA: Ale styd' se –

DRÁB: Stille!

DRUHÁ HOLKA: My samy domu trefíme, – pust'te nás.

DRÁB: Co trefíte? Kam trefíte? Svět se točí – lala! Nenastrkuj nohy – opice!

DRUHÁ HOLKA (*vyvinuje se mu*): Ať nás Pepka vyprovodí –

DRÁB: Stille! – Čujou – opice jdou –! Jeden, dva, tři – nenastrkuj nohy! – my jsme bratří – jeden, dva, tři – kterej je to mezi námi – (*Zajde i s holkama.*)

DOROTKA: Hahaha! Proboha tě prosím, nebyla to Vejvarovic Rozina?

MADLENKA: Ta suchá týčka? Ta mohla taky zůstat na kůtčech, až budou chytat sykory.

LIZIČKA: Kdopak byl ten malej štrykpajtlíček?

DOROTKA: Malej – ale hodně se do něho vejde, hahaha!

MADLENKA: Je-li to Pepka ze Smeček –

DOROTKA: I arci že je! Nechodějí-li její sukně samy po Praze, – byly to její hnáty dozajista.

MADLENKA: Pak bych vám sama mohla historie povídat – o tom štrykpajtlíčku – hahaha!

VŠICKNI (*se smějí*)

LIZINKA: Ale holky, – nyčko dělejme, ať přijdem od kašny!

SBOR:

Honem, honem, hoch už práhne!

Nalívejte,

zalívejte

lásky plameny –
Honem, honem, láska táhne!

SBOR TOVARYŠŮ (*v dálce*):

Horo, horo, vysoká jsi,
má panenko, vzdálená jsi!
Vzdálená jsi za horama,
vadne láska mezi náma!

SBOR DĚVEČEK:

Vadne, vadne, až uvadne;
není v světě pro mne žádné –
není v světě potěšení –
není pro mne k nalezení!

Výjev devátý

TOVARYŠOVÉ *přijdou. PŘEDEŠLÉ.*

Arie.

Měl jsem tě, holka, rád,
už tě má kamarád,
měl jsem tě, holka, rád –
už tě nechci!

SBOR TOVARYŠŮ:

Takovou opici
najdu na ulici –
měl jsem tě, holka, rád,
už tě nechci!

DĚVEČKA:

Kdybys ty měl, můj holečku, sto dvorů –
a já jenom roztrhanou stodolu –
nebudu tvá,
není možná;
to ti ani, darebáku, Pánbůh nedá!

SBOR DĚVEČEK:

Nebudu tvá –

SBOR TOVARYŠŮ (současně):

Že budeš má –

SBOR DĚVEČEK:

Není možná –

SBOR TOVARYŠŮ (současně):

Že je možná –

SBOR DĚVEČEK:

To ti ani, darebáku, Pánbůh nedá!

SBOR TOVARYŠŮ (současně):

Že mi toho, má beruško, Pánbůh již dá!

(Smích – každý tovaryš děvečku si vyhledá, ke kašně ji provází a nalívati pomáhá.)

(Zatím se docela setmělo.)

Výjev desátý

ONDŘEJ *napitím poněkud rozčilen.*

ONDŘEJ: Platz gemacht – die Herrschaften kommen! Die Lustigkeit – hoch! Die Lustigkeit – das ist eine schöne Tugend – und ich habe eine schöne Tugend – die Lustigkeit! – Die Lieb'? – Nevídáno! Co je láska? – To je špatnej nájemnice – místo činže –

domácímu barák rozbourá! – Meine Liebe ist aus der Unterkammer des Herzens in die Oberstube der Vernunft gezogen – und hat sich mit der Lustigkeit kopulieren lassen. Periat das Weibergeschlecht! – Die holdselige Jungfrau Margareta –? „Die falsche soll erbleichen!“ – Ich will nicht mehr an ihrem Joche ziehen – ich will flattern, gaukeln – ich will ein Schmetterling sein. Haha, die Lustigkeit – mordiánsky! Da kommt ein Weiberrock! Wenn die gehörige Portion von gehörigen Gliedmaßen in dem Rocke steckt – ich will mein Flügelwerk an ihr versuchen!

Výjev jedenáctý

MARKYTA. ONDŘEJ.

MARKYTA: O süße – süße Liebe! Deine Macht ist groß. – Aber mein weiches Herz hat es gehnt, daß es noch jemanden andern beglücken wird, als den jammervollen Jammerweil. – Aha, da steht schon eine Mannsperson! Ob ihn die Liebe schon hergetrieben? –

ONDŘEJ: Was, Geier, brummt die Figur? Hat sie Absichten?

MARKYTA: Wie vorsichtig der süße Junge ist! – Ich muß ihm doch das verabredete Schlagwort bringen. – Hm, hm – (*zjinačeným hlasem*) le coeur palpit – mon ami!

ONDŘEJ: O mordi – já jsem pšijít do Paris! – Hm, hm – (*taktéž*) voulez-vous – voulez-vous – vous –

MARKYTA: Bist du es, Geliebter?

ONDŘEJ: Teufel – die ist angebrennt! – Ja, ich bin es, meine Geliebte. O Lustigkeit! Spanne dein Flügelwerk aus, holder Andreas!

Dvouzpěv

ONDŘEJ:

Du meine Zwanzige, die ich erwählet,
du meines Lebens Freud' und Lust!

MARKYTA:

Für dich, mein Zwanziger, den ich erwählet,
erduld' ich gerne Hitz' und Durst!

OBA:

Ach, ich bebe,
schwanke, schwebe,
ob es pure Wirklichkeit!
Tief im Herzen
süße Schmerzen –
ach, das ist 'ne Seligkeit!

MARKYTA:

Zucker-Hoffnung! Renovierter Mut!

OBA:

Alle meine Pulse schlagen
und das Herz klopft voll Ungestüm!

Liebe, Liebe, Liebe!
Ach, wann's ewig bliebe –
ach, wann's ewig wäre –
wie das schöne wäre –
schöne!

ONDŘEJ:

Ein Kuß von deinem Munde,
ach, welche Seligkeit!

MARKYTA:

Da hast, nimm ihn zur Stunde –

(Zatím se byli oba hodně přiblížili – Markyta se k němu pro hubičku dychtivě shýbá – vtom z obou stran lampáři lucerny rozsvítí – světlo se rozletí, a – Ondřej s Markytou se poznavše – ulekaní od sebe odskočí.)

OBA (*stranou*):

Ha! Was seh' ich? – O Täuschung! –
Das ist kein Drachen
und das ist kein Dunst!
Schwer ist zu lachen,
zu lügen ist Kunst!

MARKYTA:

Ei mein werter Bräutigam,
das sind schöne Streiche;

ONDŘEJ:

schweig sie, Jungfer Margaret,
eh' ich ihr Eins reiche!

OBA:

Wie? Was?
Ist das Lieb',
wie ein Dieb
nachts auf der Gasse streifen?
Pfui, o Schand'!
Meine Hand
wird nie nach deiner greifen!

MARKYTA:

Ein harter Schlag!

ONDŘEJ:

'ne große Plag'!

OBA:

Hahahaha!

Juchhe!

Dudeldum – dudeldum – dudeldum – de!

Nein, nein, nein!

Du sollst die Untreu' büßen,
und nie die/der Meine sein;
ja lägst du mir zu Füßen –
nein, nein, nein!

(Markyta odbíhá, Ondřej za ní – vtom)

Výjev dvanáctý

PRVNÍ HOLKA se vrací a **ONDŘEJOVI** do náruči vběhne. Hned za ní **DRÁB** se potácí.

PRVNÍ HOLKA: Ach milý pane, zastaňte se mne; ten opilec mne zabije.

ONDŘEJ: Fort – Spatzengesang ist deine Rede!

PRVNÍ HOLKA: Řekněte, že jste můj bratr.

ONDŘEJ: Bratr, o mordi – Zufälligkeit, deine Macht ist groß!

DRÁB: Jdeš sem, kamizolo turecká!

HOLKA *(se schová za Ondřeje a postrkuje ním dopředu)*

ONDŘEJ *(dodávaje si smělosti):* Halten Sie ein, Tyrannei!

DRÁB: Ahá, jsi tu, karafiáte z d'áblovýho palouku? Sem pojd' – *(Popadne Ondřeje za ruku.)*

PRVNÍ HOLKA: Spaste duši – pomozte! *(Utíká ke kašně.)*

DRÁB: – a dej mi hubičku!

ONDŘEJ: O Verrücktheit!

DRÁB: Stille! Nerachot' – anebo třeba já rozrachotím, že tě ani d'ábel nesesmolí. Stille!

ONDŘEJ: Alle guten Christen loben –

Výjev třináctý

KOZELKA *se přihání. PŘEDEŠLÍ.*

KOZELKA: Kohopak tu kozel bere – kdo se pere?

DRÁB: Hubičku!

ONDŘEJ (*násilně se mu vyvinuje*): Ich bin verraten! Bruder! Vom Himmel gesandter Kozelka –

DRÁB: Hubičku!

ONDŘEJ: Rette mich aus dem Höllenrachen!

DRÁB: Mlčiž, kamizolo!

ONDŘEJ: Man traktiert mich wie eine Weibsperson!

KOZELKA: Jakže? Hoho –

DRÁB: Hubičku!

ONDŘEJ (*začíná se zlobit*): Pohlavicku – wenn Sie wollen!

KOZELKA: A proč byste mu ji, panno, nedala – je-li to váš amant –

ONDŘEJ: Amant? – Herr, ich werde zum reißenden Tiere! Seh' ich denn aus wie jemand, der einen Amanten braucht?!

DRÁB: Stille!

(Sbor děveček a tovaryšů se zatím až dopředu přiblížil.)

Výjev čtrnáctý

MASTÍLKOVÁ s **JÍRKOU** a **HONZOU**, kteří oba lucernu nesou. **PŘEDEŠLÍ.**

ONDŘEJ (*vyškubne se drábovi a běží naproti Mastílkové*): O gnädige Frau! Es ist ein Weltenjubiläum, daß Sie kommen, – werden Sie mein Rettungengel!

DRÁB (*potácí se za ním*): Jdeš sem, strakapoune! (*Pomalů do náručí Jirkovi a Honzovi klesne, kteří jej až ku konci, každý z jedné strany, podporují.*)

MASTÍLKOVÁ: Was is den, na eventlich štráse?

ONDŘEJ: Sehen Sie mich an – recht an, gnädige Frau! Kennen Sie mich annoch?

MASTÍLKOVÁ: Kdožpak by tě neznal, starý blázne?

DRÁB: Hubičku!

ONDŘEJ: Bin ich ein Weibsgebild?

MASTÍLKOVÁ: Ochlasta jsi!

ONDŘEJ: Ich dank' Ihnen; Sie haben meine Seele vor Verzweiflung gerettet! Triumph! Die Welt soll's erfahren, daß ich kein Weibsgebild bin!

MASTÍLKOVÁ: Tak pak vy mi povězte, pane Kozelko! Co se to tu stalo?

KOZELKA: Nevídáno – za řeč to nestojí –

ONDŘEJ: Nestojí? – Ein Verrat ist geschehen. (*Žvatlavě.*) Der Herr Baron hat der Mamsell Margaret auf dem Strohsack seine Liebe angetragen – die Treulose hat die Waare angenommen – beide –

MASTÍLKOVÁ: Vos? Pamatujte se, že nesedíte více u žbanu.

KOZELKA: Tuhle u Pánů. Je ale pravda, co pan Ondřej povídá.

MASTÍLKOVÁ: Jste taky opilej? Nevíte, že pan baron mé Lidi kuru dělá?

ONDŘEJ: Hier auf diesem Fleck hab' ich ja eben die Ehrvergessene ertappt. Zu einem Randesfu hat sie sich eingefunden.

DRÁB (*zpívá*): Pojd'te domu, pojd'te, holky –

MASTÍLKOVÁ: I to je zlořečená historie! Kdybych to jistotně věděla –

KOZELKA: Já bych se na to z kabátu svlek.

ONDŘEJ: Glauben Sie mir, gnädige Frau, der Herr Baron sind ein liederlicher Vogel. Machen Sie, daß ihn die slečinko Lidi recht bald bekommt.

Ukončení

MASTÍLKOVÁ:

Bude vojna, bude,
zle to na ní půjde;
je-li ten panáček
Markyty miláček,
naříkat si bude.

SBOR:

Je-li ten panáček
Markyty miláček,
naříkat si bude.

ONDŘEJ:

Vyrostla mi bílá růže,
já ji –

MASTÍLKOVÁ:

– trhat nebudu –

trhejte si nebo netrhejte – tu pivoňku si ale pan baron taky neutrhne – ani ona jeho – za to já
jsem štond!

Já před ním zavru dvěře –
zavru dvěře,
že za ní nepoleze –
nepoleze,
ať je baron nebo ne,
pomsta má ho nemine!

SBOR:

Ať je baron nebo ne,
pomsta má ho nemine!

KOZELKA:

Počkej, Johanes,
však ty dostaneš –

MASTÍLKOVÁ: Kozla starýho dostane! Myslíte, můj milý pane náhončí, že se nechá Mastílková ohnout? – Si irn's inen – to se mejlíte!

A kdyby měl pan Johanes tisíce –
tisíce;
a má holka spravované kytlice –
kytlice;
darmo práhne,
nedosáhne –
za ní ho to, filutáře, darmo táhne!

KOZELKA: Provdáte slečinku –?

MASTÍLKOVÁ: Provdám.

ONDŘEJ: Dáte jí Jeníka?

MASTÍLKOVÁ: Nedám.

KOZELKA, ONDŘEJ, MASTÍLKOVÁ:

Darmo všecko namlouvání,
nedá holce Jeníka;
po jiném se teta shání,
nóbl dá jí chlapíka.

DRÁB (*zároveň s nimi nápěvem „zapfenstreichu“*):

Pojďte domů, pojd'te, holky,
nechte rejdu, nechte spolky;
pojd'te domů, pojd'te, páni,
už je dávno po klekání;
pojd'te domů, noc se blíží,
ať vás varta nezaklíží!

SBORY a DRÁB:

Pojďte domů, pojd'te, holky,
nechte rejdu, nechte spolky;
pojd'te domů, pojd'te, páni,
už je dávno po klekání;
pojd'te domů, noc se blíží,
ať vás varta nezaklíží!

(Současně s nimi zpívají)

KOZELKA:

Provdáte slečinku –?

MASTÍLKOVÁ:

Provdám.

ONDŘEJ:

Dáte jí Jeníka?

MASTÍLKOVÁ:

Nedám.

KOZELKA, ONDŘEJ, MASTÍLKOVÁ:

Darmo všecko namlouvání,
nedá holce Jeníka;
po jiném se teta shání,
nóbl dá jí chlapíka.

*(Po ukončení se všecko rozchází; leč znění bubnů ještě slyšeti jest – vždy temněj a temněji –,
když*

opona pomalu spadne.)

OBRAZ ČTVRTÝ

Na louce u Nuslí. Nazad stojí tyčka s fidlovačkou, hezky velkou a fábory okrášlenou.

Výjev první

Rozmanitý sbor řemeslníků – děveček – lidu městského i selského. Rohlíčkáři – jablečnice atd., atd.^[2]

SBOR:

Fidlo – Fidlo – Fidlovačka –
povídáčka,
vády, pračka,
naše veselost –
zdarma všeho dost!

Výjev druhý

***KROUTIL** všecek rozjařený – za ním kluci učedníci s fidlovačkou malou na bidle.*

KROUTIL: Čechové – Frantíku – fidlovačka jede! (*Rukama tleskaje.*) Trará, trará.

SBOR: Hejchuchu! Fidlovačka jede!

KROUTIL: Sem s ní, Pražane! Semhle postav ten náš praporec, Frantíku! Drž ho –! A teď hejsa, Čechové! Kolem dokola, trará, trará!

SBOR: Trará, trará!

KROUTIL (*zpívá*):

Píseň

Staří Pražané –
Fidlovačku slavívali –
slavívali,
z korbele si nahýbali –

nahýbali –
statní Pražané!

SBOR (*opakuje*):

Staří Pražané –
fousy měli, kordy měli –
kordy měli,
nad ženami pilně bděli –
pilně bděli –
chytří Pražané!

Staří Pražané –
český jazyk milovali –
milovali,
staré zvyky slavívali –
slavívali –
hodní Pražané!

SBOR: Hejchuchu! Fidlovačka jede!

KROUTIL: Trará, trará!

Výjev třetí

DVĚ ŽENY PÍSNIČKÁŘKY. PŘEDEŠLÍ.

PRVNÍ ŽENA: Nová píseň! Za krejcar, za dva! Kdo dá tři, nepůjde k rychtáři!

KROUTIL: Hejsa, tu jde naše opera! Honem, Čechové! Pěkně dokola!

DRUHÁ ŽENA: Nejnovější o tom pražským šviháku!

PRVNÍ ŽENA: Za krejcar, za dva! Kdo dá tři, nepůjde k rychtáři!

KROUTIL: Sem s ní, Frantíku! Natáhněte uši, Čechové! Začni – opero, trará, trará!

ŽENY (*zpívají – lid po nich*):

Jede panák, jede –
pannu s sebou veze,
s patou jede – s patou roztrhanou,
pannu veze – pannu oškubanou –
jede!

SBOR: Jede, jede, jede!

KROUTIL: Jede! – Bravo –! Trará, trará! Jede!

ŽENY:

Ptá se panák žida,
zač je hadrů míra?
Že by prodal kabát, sukni, vestu,
aby našel s pannou k pívu cestu –
k pívu!

SBOR: K pívu, pívu, pívu!

KROUTIL: K pívu! – Hejchuchu, Frantíku! Sem s tou melodií, opero! – (*Pobere ženám písňě a mezi lid je rozdá.*) Zpívejte! – Trará, trará!

ŽENY:

To je láska – to je,
– srdce tvé a moje;
břicho prázdné a ty kapsy mělké,
to je, haha, potěšení velké –
to je!

SBOR: To je! To je To je!

KROUTIL: To je! Hahaha!

(*Všecko se chechtá.*)

HLAS (vzadu): Chyťte ho! Držte ho! –

VŠICKNI (*v úplném zmatku a hluku ženou se dozadu – a po stranách pryč volajíce*): Chyťte ho! Dejte mu! – Frantíku! – Zloděj, zloděj atd.

Výjev čtvrtý

KOZELKA *pod paží vede JENÍKA.*

KOZELKA: Třesky plesky – to je česky! Vy se mi tu nešklebte! – Nešklebte se, pane Johanes! – Víte, co je šklebení?

JENÍK: Tak promrzelá věc není dozajista jako vaše dotíravost, milý pane Kozelko! Vy tuším dobře víte, že vám sotva co dobrého děkovati mám.

KOZELKA: Já vám ale dobré dám! A nedám-li, – ať se mi kapsy potrhají! – Liduška je tady, pane Johanes.

JENÍK: To vím také, slavný proroku!

KOZELKA: Ne poroku! – Víte, na čí domluvu zde jest? – Já – já pán! – Já paní tetu i pannu tetinku přivedl!

JENÍK: Abyste mne pokoušel?

KOZELKA: Osoušel? – Abych vám k ní pomoh! Tu je moje ruka, pane Johanes! Chyťte se jí – držte se jí – dnes je holka vaše!

JENÍK: Ach milý Kozelko!

KOZELKA: Ach, jak to hned cukruje! Nadejte mi omrzálků, jestliže tenkrát slovo nesplním. Teď jenom spánembohem zůstaňte hezky nablízku – tamto jdou dva pánové – já jim to na nose vidím, že by se rádi se mnou seprali. (*Odvede Jeníka dozadu.*)

Výjev pátý

ŠEBELKA. PAVELKA. KOZELKA.

KOZELKA: Aj, to jede sláva na Fidlovačku!

ŠEBELKA: Vejprask jede; strkej se mi z cesty!

PAVELKA (*plivne na ruku*): Mne to svrbí na dlani!

KOZELKA: Dej jí snídání.

ŠEBELKA: Patnáct tvrdých – ne?

PAVELKA: Dříví jako sirka –

KOZELKA: Na Perštejně – haha, to je ona dírka! Nezlobte se. Já byl tenkrát lala myslí – šest dvacetníků padlo hned po ránu – krev mi hrála – a na neštěstí jsem vás od té doby neviděl – znáš ho, Šebelko?

ŠEBELKA: To je dvaciáš.

KOZELKA: A co to?

PAVELKA: Nu taky dvaciáš!

KOZELKA: Tu ho máš! Propíte a vypíte! Jsou ještě čtyry v kapse; chcete je?

PAVELKA: Čert by je nechtěl!

ŠEBELKA: Sem s nima!

KOZELKA: Jen pomalu. Znáte Mastílkovou?

PAVELKA: To českým máslem vykrmené Nedočíše?

ŠEBELKA: Ten švábovítý vejvařek?

KOZELKA: Jak by sek. Dovedli byste o ni zavadit?

ŠEBELKA: Z čista jasna?

KOZELKA: Spusť se do ní!

PAVELKA: Jako blesk.

KOZELKA: Beztoho tu bude nosejk vypínat – my jí budeme žílu zatínat – haha!

ŠEBELKA: Ano, haha, zatínat!

PAVELKA: Já jí dám, haha, vypínat!

KOZELKA: Haha, vypínat – za čtyry dvacitníky zatínat!

(Pod paží je veda, nazad zachází.)

Výjev šestý

CIBULČINI psíka nesouc na ruce. **HVĚZDOLESKÝ** – z naprotější strany.

HVĚZDOLESKÝ: Ejhle, naše hvězda!

CIBULČINI: Hvězda se sklání před sluncem!

HVĚZDOLESKÝ: Výborně! Oko moje se otáčí, kde by duši našlo schopnou pojmouti obraz bláznivé Fidlovačky, – naši paní Mastílkovou jsem ještě nenapadl.

CIBULČINI: Veliké neštěstí, haha! Měl byste jinak zrcadlo moudrosti po ruce.

HVĚZDOLESKÝ: Haha, výborně! Vám žila satirická ještě nedošla. Mastílková – zrcadlo moudrosti!

CIBULČINI: Chcete ji nádobou hlouposti nazývat?

HVĚZDOLESKÝ: Schránkou pošetilstí, haha! – Těším se slyšet ji zase zvučeti. Zatím ale jsem fortuně povděčen –

CIBULČINI: – že jste dopadl mne; není-liž pravda?

HVĚZDOLESKÝ: Výborně!

CIBULČINI: Odkudpak ale najednou tolik lesku z vaší hvězdoleskosti na mou osobu? Připravujete se na zejtrejší recensí? Před dvaceti lety jste o mně jednou jinak zpíval –

HVĚZDOLESKÝ: Nechte, probůh, starých upomínek – slunce moje! Recensent každým večerem rozumu nabývá. Co dnes napíše, – zejtra oželí! – Jestli se líbí, – hvězdo moje –?

(Ruku ji podav, mezi lid ji odvádí.)

Výjev sedmý

Šedivý, slepý MAREŠ, houslista; veden BĚTUŠKOU, ježto si na druhé ruce lesní troubu nese. – Hned po nich zpředu DRÁB a zezadu jiní posluchači, kteří se pak okolo Mareše postaví.

MAREŠ: Hled', abychme se někde usadili.

BĚTUŠKA: Tamhle je pěkný kamen, dědečku! Pojd'te! Já vedle vás postojím. (*Vede ho dopředu.*)

DRÁB: Nu, tak tedy, starej, měj se k tomu! Zadělej něco řádného!

MAREŠ (*posadiv se*): Mnoho neumím – co ale dám, jde ze srdce. (*Zpívá.*)

Píseň

Kde domov můj?!

Hučí voda po lučinách,

bory šumí po skalínách,

v sadě skví se jara květ –

zemský ráj to na pohled!

A to je ta krásná země –

česká země – – domov můj!

(Dohrávka – Bětunka na roh – Mareš na housle.)

Kde domov můj?!

Znáte v kraji bohumilém

tiché duše v těle čilém,

jasnou mysel, vznik a zdar,

a tu sílu, vzdoru zmar:

to je Čechů slavné plémě –

mezi Čechy – – domov můj!

DRÁB: Dobře tak, starej, dobře! (*Oči si utírá.*) Až mě to pod klapkama zašimralo. – Já si tě vezmu do paměti.

Výjev osmý

HVĚZDOLESKÝ a **CIBULČINI** se byli zatím vrátili. **PŘEDEŠLÍ.**

HVĚZDOLESKÝ: Prosím vás, hvězdo! Nyčko mi nenaříkejte na neschopnost našeho lidu. Jak se ubožátka rozpalují písničkou plesnivého šumaře.

CIBULČINI: Až k pláči, hahaha!

BĚTUŠKA (*s partyskou zatím mezi hostmi peníze vybírala – nyní k Hvězdoleskému*): Mám slepého dědečka –

CIBULČINI: Vzala bych punčochu do ruky, milá panenko, – netoulala bych se.

DRÁB: I bodejž – co vám – madamko anebo mamzelko, do toho, jsem-li já s tím spokojen? Hled'te nepozvaných tupičů!

LID: Zažeňte je! – Táhnete!

HVĚZDOLESKÝ: Dovolte, pánové! Víte-li, s kým rozprávíte?

DRÁB: I fluchtes! – čert se na to ptá. Nekazte nám radost.

LID: Zacepte jim hubu!

MAREŠ (*byl vstal*): Prosím, draží, – nechte vády – pojd' sem, Bětuško! – Nemohu za to, jestli se komu píseň moje nelíbí. Nezpívám' já jiným pro radost – nýbrž jen sobě samému pro odlevu – pro obživení. (*Zvolna se dále ubírá.*)

Výjev devátý

ONDŘEJ, směšně přestrojen za šumaře klarinetistu, přikulhá se. **SBOR KLUKŮ** za ním. **PŘEDEŠLÍ.**

ONDŘEJ (*zdaleka už jest slyšeti, an bídne píská*)

SBOR KLUKŮ (*se za ním žene, zpívajících*): Jen ty nám, hochu, zadudej – (*a dotírajících naň.*)

DRÁB: Tuhle máte něco pro potěšení! – Hej, břískale! (*Volá na Ondřeje.*)

CIBULČINI: Ale prosím vás, jasnosti moje, – nestůjte tu na temnosti ousměchu.

HVĚZDOLESKÝ: Líbí-li se –

CIBULČINI: – mně ten posměch? Vaše recenze se mi odjakživa líbily. (*Zajdou.*)

LID: Šťastnou cestu!

Výjev desátý

KROUTIL vede harfenistu. Kluci s fidlovačkou – sbor tanečníků a tanečnic za ním. –

MASTÍLKOVÁ, LIDUŠKA, DUDEK –

KLINKÁČKOVÁ a HUBÍNEK později. PŘEDEŠLÍ.

KROUTIL: Stůjte, Češi, – muziku sem! Počkej, vřeštidlo, (*Ondřejovi*) – a ty – he – šedivá hlavo, Frantíku! Zastav! – Hezky do kola! Trará, trará! Naši hoši nám zatancujou! Fidlovačka jede! (*Zpívá melodii tance.*) Tu mi zadělejte – bratře šedivej, – fidlovačka jede! A ty boubelatá trubičko, – trub, až ti trubka praskne. Trará, trará!

(Ondřej, Mareš a Bětuška s harfenistou postaví se stranou podle sebe – a hrají.)

Tanec

(poněkud aspoň i nápěvem i kroky budiž jako národní – třeba kratinký a prostinký – jen komický – mit Respekt: ševcovský.)

(Když se k tanci chystají, vystoupí první kulisou vpravo Mastílková, Lidunka a za nimi Dudek – a co možná dopředu se postaví, aby tanečnickům nezacláněli. Z druhé strany tímž způsobem Klinkáčková s Hubínkem vystoupí. – Rozmluva jich děje se aneb mezi krátkými přestávkami, aneb na jiném příležitém místě – a ne hned po sobě.) –

DUDEK: Ich swore Ihnen – urozená paní –

MASTÍLKOVÁ: Ich bitt inne – nešverujte – bláznovstvím uhozený pane! Před pannou Markytou se pravda okáže.

HUBÍNEK (*žvejká jitrničku*): I toť jsou raráškovým sádlem špikované holky.

KLINKÁČKOVÁ: Co je jim do holek, pane uzenáři? Pro ně není na světě jiného stvoření ženského nežli mne – Respekt zu melden!

DUDEK: Byla to malinkej – comment to říkat? – malinkej špás jenom –

LIDUNKA: U mne se nevymlouvejte. Já vás dávno znala, pane barone! Jestli vám paní teta uvěří –

HUBÍNEK: A uměj to tak samy od sebe?

KLINKÁČKOVÁ: Vyrostlo to s nimi.

HUBÍNEK: Hloupej vzrůst! Já vím, že bych se překotil. *(Staví se nemotorně na jednu nohu.)*

(Po skončeném tanci začnou diváci nazad rukama tleskati a volati: Bravo! Bravo!)

Výjev jedenáctý

MARKYTA již dříve byla se nepokojně po baronu ohlížela, nyní dopředu přikvapí. **PŘEDEŠLÍ.**

MARKYTA *(popadne Dudka za ruku a do prostředka ho vtáhne):* Herr Baron, ich platze –

DUDEK: Nicht plassen, ma –

ONDŘEJ *(kterýmž to již dávno trhalo, zapomněv, že kulhá, letí dopředu):* Mordy se staly!!
Držte je!

LID: Chyťte šelmu – *(Žene se kepředu. – Mareš dozadu se ztratí.)*

ONDŘEJ: Ha, schändliche Verratsfabrikantin! Šláp jsem ti na patu?

MASTÍLKOVÁ, HUBÍNEK, KLINKÁČKOVÁ *(najednou):* Wo is? Kýho vepře?
I Respekt –!

MARKYTA: Pomoz Pánbůh – Numero eins ist los –!

ONDŘEJ: Zwei und drei und vier – Untreue, Falschheit, die ganze Weibertungendkatzensippschaft ist los!

DUDEK: Eine Rasende – *(Chce uklouznouti.)*

ONDŘEJ (*ho chytí*): Stich gehalten – oder es wird ein Rasender daraus.

KROUTIL (*se prodere*): Milione, jaký povyk? Čechu!

DRÁB (*taktěž*): Fluchtes! – wos is, Kedl –?

LID: Do žůmpy s ním!

DRÁB: Se mnou půjdeš – hajdy, fluchtes!

ONDŘEJ: Drei Schritte vom Leibe – ich kenne mich nicht mehr! (*Padne na kolena.*) Hochgeborene Frau – mein Rettungsendel, – an ihr Herz appelliere ich – erkennen Sie mich, den jammerwürdigen Andreas Jammerweil!

MASTÍLKOVÁ: Je-li možná?

HUBÍNEK: Haha! To je čertová komedie.

KLINKÁČKOVÁ: Nevyžvykujte!

DRÁB (*Mastílkové*): Znáte toho člověka, vzácná paní?

ONDŘEJ: So weit hat mich der Liebe Arm geschleudert! Fünfundzwanzig Jahre fest gestanden – und nun verraten, nun in die Žumpa gesetzt, wegen eines jüngeren Backenbarts.

MASTÍLKOVÁ: Tedy je to všecko pravda?!

ONDŘEJ: Šecko! Jasná pravda – jako škrob a šmolka!

MARKYTA (*stranou*): Wohin hat mich mein rasches Blut geführt?

DUDEK (*stranou*): Radši bych se v pekle viděl.

MASTÍLKOVÁ: Hezké, hezké věci, pane baron, – to je dobrá lekomendace – poděkuj se, slečno nevěsto!

DUDEK: Vy mi nerozumíte.

KROUTIL: Milion aby tomu rozuměl!

DRÁB: Znáte vy ho, pane mistře?

KROUTIL: Blázen je to, jako paní – slavná Češka. Alou, fidlovačko, ujížděj! (*Odejde s kluky fidlovačku nesoucimi.*)

MASTÍLKOVÁ (*pustí se do Markyty*): A vy se nestydíte, stará vrbo, proutí otáčet okolo mladého javoru? Vy – vy –

MARKYTA: Co „vy – vy“? – Hab' ich etwas getan, was nicht nach ihrem Kopfe pfeifen hieß, habe ich es für meine Haut getan.

ONDŘEJ: Wie wollt' ich sie gerben!

MASTÍLKOVÁ: Co haut ketán? Co faifen? Nevěděla jste, že je slečny Lidi ženich?

MARKYTA: Meine liebe Madam, kann der Mensch für die geheimen Wunder der Natur? Gestehen Sie es, Herr Baron, vor dieser honorablen Gesellschaft – haben Sie mir nicht –?

ONDŘEJ: Halt ein! Kein derlei Wort aus einem derlei Munde.

HUBÍNEK (*nemoha ze všeho nic pochopiti*): Řekněte mi ale, moje selátko –

KLINKÁČKOVÁ (*všecka v poslouchání zabraná*): Jděte do pece, i s tím vaším selátkem!

MASTÍLKOVÁ: Slíbil jste něco mé hospodyni, pane barone?

DUDEK: Myslela jsem –

MASTÍLKOVÁ: – že se dáme za nos tahat?

MARKYTA: – mich mit tauben Nüssen abzuspeisen?

MASTÍLKOVÁ: Chyba lávky!

MARKYTA: Fehlgeschossen!

DUDEK: Mon Dieu – was sollen ich –

LIDUNKA: Nezlobte se, drahá tetinko.

ONDŘEJ: Die hat sich tüchtig eingebissen.

MASTÍLKOVÁ: Ale my se na to podíváme, pane baron! Ano, podíváme se. Žalovat vás budu – donutím vás, že budete muset splnit, co jste přislíbil.

MARKYTA (*současně*): Aber ich lasse mich nicht hinters Licht fuhren, hochschätzbarster Herr Baron! Ich werde Hilfe zu suchen wissen – verstehen Sie, Hilfe? Der Herr Baron werden schon halten, was Sie zugeschworen.

DRÁB: Stille!

MASTÍLKOVÁ: Kdo mi má co poroučet? Louka jako louka – člověk jako člověk – a já jsem pražská měšťanka! Aby štráchů nebylo!

MARKYTA (*současně*): Hab' ich mit Ihnen gesprochen? Seht mir den großen Herrn – wie ihn sein „Stille“ kleidet! Stille selbst!

Výjev dvanáctý

ŽIVELES *s dvěma dráby. PŘEDEŠLÍ.*

ŽIVELES: Soll ich leben – vemte koukadla do rukou! Tamto stojí pan baron!

DUDEK: Živý blesku! Já jsem ztracen.

MARKYTA (*současně*): Was soll denn das?

MASTÍLKOVÁ (*současně*): Copak to zas?

HUBÍNEK: To je honba, hehe!

KLINKÁČKOVÁ: A vaše radost, není-liž pravda?

ŽIVELES: Neznáte mě, pane Jean? Znáte tyto pány? (*Na dráby okáže.*)

DUDEK: Co vám to napadá?

ŽIVELES: Napadá? Dnes ráno byl můj Maušl u pana Jeana – a pan Jean myho Maušla se schodů shodil, – že upadá! Soll ich leben – tito páni vás doprovodí do Prahy.

ONDŘEJ: O mordiánsky – der Bräutigam in Schlingengefahr!

MARKYTA: Ist denn das nicht ihr guter Freund, der Goldarbeiter von gestern?

ŽIVELES: Es ist wahr – vergülden hab' ich den Musie Jean oft gemußt – já jsem poctivej Živeles.

MASTÍLKOVÁ: A pan baron je vám dlužen – není?

ŽIVELES: Pan baron? Dudéc! – Naj! Pan Dudek je mi dlužen 1500.

HUBÍNEK: Nu, ten se nadudal!

MARKYTA: Und meine Braçoletts?

MASTÍLKOVÁ: Žádnej baron?

LIDUNKA: Buď Bohu chvála – byla bych hned řekla.

MASTÍLKOVÁ: A vy jste se, mizerábl člověče, opovážil jako baron do mého domu chodit?

LID (*se směje*)

DRÁB: Do pastě s ním! Držte se, hoši!

ŽIVELES: Maj – držte jeho!

DUDEK (*poněkud se sebrav*): Mejlení – co tady povídat – Parole d'honneur! Ale já pujdu, – abych jednou zas přijít – comment to říkat? – se slavou. Adio, ma slatá donna –;

MARKYTA: Gehen Sie zum –

DUDEK: Ma krásná slečinko – nedělejte si z toho nic – pane Andrea! (*Zpívá.*) Es wehen frische Morgenlüfte! (*Odchází hopkuje, Živeles a drábové za ním.*)

Výjev třináctý

ŠEBELKA a PAVELKA *zezadu. PŘEDEŠLÍ.*

MASTÍLKOVÁ: O světe – falšikait! A to byl tvůj ženich, holka!

DRÁB: A to byl váš ženich!

MARKYTA: Das war ein harter Schlag!

MASTÍLKOVÁ: Jedu bych mu dala, břichopásku!

LID: Hahaha!

MASTÍLKOVÁ: To si vyprosím – co je tady k smíchu?

LID (*ještě silněji se směje*)

LIDUNKA: Pojd'me domu, tetinko!

MASTÍLKOVÁ: Jářku – co je tady k smíchu?

ŠEBELKA (*tře se okolo ní a strčí jí do Pavelky*): Jářku – co je tady k smíchu?

PAVELKA (*z druhé strany taktěž*): A, co je tady k smíchu – jářku!

DRÁB: Smějte se!

LID: Hahaha!

MASTÍLKOVÁ: I vy stříškometové! Vy se opovažujete –

HUBÍNEK: Teď bude čas, abysme hybaj událi! (*Tratí se s Klinkáčkovou.*)

ŠEBELKA: Nenadávejte, urozená máselnice!

PAVELKA: Sice budu myslit, že jste másnice –

LID: Hahaha!

PAVELKA: – a rozštípnu vás!

MASTÍLKOVÁ: Mě rozštípnout – mne, Antonii Mastílkovou? Na to bych se podívala!
Rozštípněte! (*Drábovi.*) Do díry je strčte – ty otrapy –

LID: Jaké otrapy?

MASTÍLKOVÁ: Já za to stojím – pražská měšťanka – Antonie Mastílková!

ŠEBELKA: Jářku – kdo je otrapa?

LIDUNKA: Ale, draží lidé, – pomyslete –

PAVELKA: Pomyslete sama, slepičko, ať se s kvočnou do kukaně dostanete!

ŠEBELKA (*doráží*): Já chci vědět, kdo je otrapa?

MASTÍLKOVÁ: Pomozte, pomozte!

LID: Zaclejte jí hubu!

Výjev čtrnáctý

JENÍK s **KOZELKOU**, který již několikrát předtím se tu byl ohlížel, jak co stojí. **PŘEDEŠLÍ.**

JENÍK: Jaký tu křik?

LIDUNKA: Ach, pane Kroutile! Ujmete se nás; nehodně tu mou paní tetu škádlí!

JENÍK: Kdo se opovažuje? Co vám udělala paní Mastílková?

LID: Proč nadává?!

JENÍK: Nedali jste příčinu?

ŠEBELKA: I bodejž do tě, nedopírko –

JENÍK: Hled' se mého zobáku! Zpátky pravím! Vážíte tak svoji Prahu? Ctíte takto sami sebe, když hodnou ženu tejráte? Budu si vás pamatovat a na jiném místě o tom promluvíme! Nebojte se, drahá paní Mastílková; líbí-li se, dovedu vás –

MASTÍLKOVÁ (*zlostí div nepláče*): I cožpak mne už všecko opustilo? Klinkáčková, tlustej ženich – a ten Ondřej – ten Ondříšek – ten prázdný oříšek – jak tu stojí! Pojd'te, pane Kroutile! O furt, furt! Fluchte Fidlovačka! (*Odchází.*)

JENÍK a LIDUNKA (*za ní*)

ŠEBELKA: Šťastnou cestu!

PAVELKA: Brzké navracení!

LID: Paní másnice z Podmaslova! Hahaha! (*Rozchází se – i s drábem.*)

KOZELKA (*nyní teprva dopředu se dostav*): Jak náleží, dobře, moudrý dvouliste! Tu ho máš, ten dvaciáš!

ŠEBELKA: Ouha, kozle, nemrečel jsi o čtyřech dvacítníkách?

KOZELKA: Někde ve snách.

PAVELKA: Vyklop, kozo, anebo pujdu za máselnicí – a sám jí všecko vyklopím.

KOZELKA: Pst! Hnedle ti ji zasmolím! Tu je máte, stříbrojedi – zlatožrouti! Ale ani muk!

ŠEBELKA: Jeden by ještě neškodil –

KOZELKA: – aby tě uhodil? (*Vezme je pod paždí.*) Málo je málo – a mnoho je mnoho – čtyry dvacítníky jsou ta pravá míra – moje víra – vaše nádeje – a hospodského láska. (*Zajde s nimi.*)

ONDŘEJ (*v blbé i žalostné omámenosti až dosavad nepohnutelně stál, nyčko se protrhne*): Ach! Frau Baronin!

MARKYTA (*stojí na druhé straně, žádama k němu*): Was wünschen Sie, Herr Andreas.

ONDŘEJ: Werden Sie bald Hochzeit machen? Frau Baronin!

MARKYTA (*o krok blíže*): Es liegt nur an Ihnen, lieber Herr Andreas.

ONDŘEJ: An mir?! – O Heuchelei! – Halte fest, mein wundgeschlagenes Herz!

MARKYTA: Was meinen Sie, teuerste Herr Andreas?

ONDŘEJ (*nuceně*): Heute ist Fidlovačka – ein schöner Tag, ein lustiger Tag – und warum sollte er nicht ein lustiger Tag sein? Haha!! – Ich möchte die ganze Welt umarmen!

MARKYTA: Ich gehöre auch zur ganzen Welt!

ONDŘEJ: Hätte nicht gedacht.

MARKYTA: Verzeihung!

ONDŘEJ: Halte fest –!

MARKYTA: Es war ein Jugendstreich.

ONDŘEJ: Denken Sie noch viele Jugendstreiche zu machen? Was bleibt für den Alterstreich?

MARKYTA: Mein Herz – für dich auf ewig!

ONDŘEJ: Ha, das ist zu viel! – Meines Herzens Ringel, brich nicht auf – ich muß der Versuchung widerstehen! (*Odchází.*)

MARKYTA: Herr Andreas!

ONDŘEJ (*obráti se*): Frau Baronin?

MARKYTA: Andresel! Kennst du nicht mehr der Liebe Stimme?

ONDŘEJ: Niemalen! –

MARKYTA: Ich habe mich erniedrigt –

ONDŘEJ: War nicht notwendig!

MARKYTA: Nicht? Nun, so gehen Sie, Herr Jammerweil! Sie werden gerne wiederkommen – werden jammern, aber da wird's gute Weile haben. Gehen Sie! (*Rozhorlená odchází.*)

ONDŘEJ (*nevěda co dělati, rozběhne se za ní*): Jungfer Margaret! –Margareta! Grete! – So höre mich doch, Alte!

SCÉNA NOVÁ

V Kravině. Nazad stoly, plné hostů. Stranou šumaři. Sklepnice se mezi davem ohání.

SBOR (*náramně hřmotný*): Kde je sládek, tam je... *etc.*

Výjev patnáctý

KOZELKA vede zezadu **KROUTILA**, *nastráknutého*. Později **JÍRKA**, **HONZA**.

KROUTIL: Drž hubu, Frantíku! – Já bych ti dal milion – půl milionu –

KOZELKA (*po něm*): Dej ho synu Čechovi, Frantíku! Dej mu ženu – pěknou, bohatou.

KROUTIL: Má chutě, Frantík?

KOZELKA: Jako rtutě – plné hutě.

KROUTIL: Ať si ji vezme, kamaráde, – já bych mu dal dvoje panství –

KOZELKA: Matka říká ano – je hodna –

KROUTIL: Já si ji vezmu, Frantíku! Hej – Kühstoll –

JÍRKA: Pane Kozlinko! Jemnostpaní se na vás ptá.

HONZA (*současně*): Pane Kozličku! Jemnostpaní se na vás ptá.

KOZELKA: Copak dá? Počkejte tu zatím, ať se mi neztratí! (*Běží dozadu.*)

KROUTIL (*obejme Jírku*): Já si ji vezmu-na mnou duši, Frantíku! – Vdovství, to je psovství, Frantíku.

JÍRKA: Mně říkají Jírka – kistihnát.

KROUTIL: I ty milione – (*obrábí se na druhou stranu*) Čechu!

HONZA: Já jsem Brousilovic Honza!

KROUTIL: My jsme naši, hoši, naši, Frantíku! – Čípak jste?

Výjev šestnáctý

JENÍK s **LIDUNKOU**. **PŘEDEŠLÍ**. Později **KOZELKA** s **MASTÍLKOVOU**.

JENÍK: Milý otče, je-li možná? Pan Kozelka mi povídal –

KROUTIL: – že je tatík blázen – podívej se! Je to ta tvoje, Frantíku?

LIDUNKA: Vaše dcera, jestli jí tu milost prokážete –

KROUTIL: O, já jsem po čertech milostivej – a co se kázání dotyče, kázání je kázání.

KOZELKA (*vede Mastílkovu, an se slabě vzpouzí*): Svým vejdělkem vám za to stojím – tu ti vedu Češku, Čechu Kroutile!

KROUTIL: Pozdrav tě Bůh, Češko, Čechu Kozelko! Podejme si ruce, Frantíku! I ty milione, – toť je – toť je –

MASTÍLKOVÁ: – vaše sousedka – a chcete-li udělat dva lidi šťastni, – vašeho syna nastávající teta.

KROUTIL (*se směje*)

JENÍK: Ustrňte se, milý otče!

KROUTIL: Dal jsi se tedy na pokání – ztracený beránku? Dal jsi? – Jakže stojí psáno –?

KOZELKA:

Holce hoch a dej
a hoch ženu měj!

KROUTIL: Ano, haha! – Dej a měj! – Tu je Fidlůvačka – žádněj hněv a žádná rvačka! (*Podá Mastilkové ruku.*) Čech se nehněvá!

KOZELKA: Svatby budou, trubte!

KROUTIL: Ženich s nevěstou! Trará!

KOZELKA: A tuto máme druhý párek – tuto třetí! Všeho dobrého do třetice!

KROUTIL: Ano, do čepice! Trará, trará!

Výjev sedmnáctý

KLINKÁČKOVÁ s HUBÍNEM. ONDŘEJ s MARKYTOU. PŘEDEŠLÍ.

ONDŘEJ: Frohe Nachricht, meine Freunde und Herrschaften! In drei Wochen bin ich der glückliche Ehemann eines treuliebenden Weibes.

KLINKÁČKOVÁ: Dělejme, abychme tu mrzutost – Respekt zu melden – jedním dnem odbyli! Do třetice všeho dobrého!

KROUTIL: Ano – trará, trará a ještě jednou trará! Žeňte se, Čechové, – a pomyslete, když se oženíte, – jakž já to myslím „žeňte se“ – hoši Čechové! Ať jsou Češata – hodny, upřimny Češata – jak já myslím Češata! Synové a bratříčkové – jedné matky – hodné – dobré matky – naši matky – dobré země české! Hejchuchu!

HOSTÉ (vzadu): Hejchuchu! (*Vstanou a dopředu přicházejí.*)

KOZELKA: A teď do tance! Dosti jsme se nastrkali, nežli jsme se k cíli přistrkali, – což abychme teď starost vystrkali a k radosti se dostrkali? A jaká radost bez tance? Hrajte, muzikanti! Tanec je radost a radost je život! Hrajte!

Ukončení

LIDUNKA:

Živobytí bez tanečku –
to je smutný živůtek;
s hochem ale v kole bejvat,
to je život jako med!

SBOR (*po ní*)

Tanec

(při němž okolostojící rukama tleskají.)

ONDŘEJ S MARKYTOU:

Glücklich ohne Liebessorgen,
glücklich ohne Bürgerhaß,
glücklich in der Prager Mitte:
das ist unser rechtes Maß.

SBOR (*po nich*)

Tanec

(jako prve.)

KOZELKA:

Fidlovačka dodělala,
teď jí honem vyzvoňte;
nebude-li umíráčkem, –
(napovědovi)
ještě jednou zazvoňte!

SBOR (*po něm*)

Tanec

(na němžto dle příslušícího charakteru všickni v úplné veselosti podílu berou.)

Poznámky

^[1] Děvečky musí se obléci tak, aby co možná děvečkám podobny byly. Totéž platí také o tovaryších ve sboru následujícím – jakož vůbec o všechněch osobách, v jichžto rukou zdar a zmar Fidlovačky co pouhých života pražského obrazů spočívá.

^[2] Smíšenina tato, myslil bych, aby se v malé, velké houfy rozdělila, nestojíc napořád jako slitina. Mimo to nebude radno, aby mluvily osoby (třebas i nazad), jimž mluvití není určeno.